

Mlaš tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

7. leto / številka 10

V Celovcu, dne 10. marca 1955

Cena 1 šilling

Večji kos

Živimo v času, ki pozna le še rekordne številke. Letalo z največjo brzino, avto, ki vozi vsaj sto kilometrov na uro, smučarja, ki je skočil vsaj 102 metra in tudi še pijanca, ki je popil sodček piva na eni gostiji.

Vse naše mišljenja se odraža v snovi, v materiji in vsak bi pri tem hotel zagrabiti največji ali pa vsaj večji kos kakor njegov sosed. To hlastanje po največjem ali vsaj večjem kosu pa nas je vse tako zajelo, da skoraj drug drugega ne poznamo več.

Roko na srcé, prijatelj, malo premisli, nismo li vsi kakor krajcarji drug drugemu podobni?

Je li v nas vseh res že umrlo vse duhovno in duševno življenje in je le še ostal snovni interes? Smo se li v resnici iznevrili samemu sebi? Še pred dobrim desetletjem smo stalj skupno na odru, v našem skupnem zboru je zadonela naša pesem in jihče od nas ni vprašal, ko smo se ponoči vračali od vaje na oddaljene domove, kaj sem zaslužil, kaj mi bo to delo neslo? Polni smo bili vere, da ravno s tem delom oblikujemo sami sebe. Da oblikujemo sebe po svojem znanju, po svojem javnem nastopu, da pa oblikujemo tudi svoj značaj. Da se utrjuje naša volja, ki nam je dajala hrbtenico tudi takrat, ko je bilo težko. Ali mogoče misliš, prijatelj, da bi bili mogli slovenski izseljenci nositi breme tujine in vseh drugih naporov, če ne bi bila v njih železna volja, katero pa so prej desetletja šolali?

Se ena lastnost nas je dičila vse po vrsti. Med nami je bilo dosti več zadovoljnosti, kakor je je dandanes.

Če gremo skozi naše vasi, jih primerjamo samo s prilikami, ki so bile po prvi svetovni vojni in še prej, tako teh naših domov skoraj sami ne poznamo več. Naše stanovanjske prilike so se bistveno zboljšale. Naše življenjske razmere so se tudi v pogledu naše prehrane revolucionarno spremenile. Še ni dolgo od tega, ko nam je bil post res post, ko nam je bil praznik prav zares tudi praznik. Kljub vsej teži dela, kljub vsej skromnosti razmer, pa je bilo po naših hišah tudi vse več zadovoljnosti in predvsem vse več družinskega duha.

Moderna tehnika ruši to našo skupnost. Knjigo komaj še poznamo. Radio je domala ubil družinsko pesem. Ne najdemo miru, da bi se enkrat res notranje zbrali. Če se je okoli nas vse umirilo, tedaj mora grmeti radio, da bi udušil tistj mir, ki bi nas utegnil privedti do razmišljanja o strmini, po kateri drvimo navzdol. Danes imamo še komaj časa, da sedemo za mizo k južini in večerji; najrajši bi to napravili kar stojé, tako zelo se nam mudi. Tako se nam mudi, da za skupno družinsko molitev ni več časa niti ne volje. Da bi mama otrokom pripovedovala povesti in basni in jih tako povezovala že v najnežnejši starosti z našo preteklostjo, o tem ni več govora, saj ni časa, slišimo vedno zopet in zopet.

Kako smo po večerji vsak dan in posebno še v sobotah ostali pri mizi, eno zapeli, se pogovorili in tudi brali! Danes pa je treba v kino, danes je treba iz družine v drugo družbo in to na žalost ne v dopolnilo, marveč v nadomestilo. Nobena družba in noben kino pa ni zmožen nadomestiti družinskega mišljenja in družinskega duha. Čim bolj smo sami v sebi in v naših družinah razbiti, tem več je nezadovoljnosti med nami, tem več je medsebojnega nezaupanja, tem več sovraštva.

Medtem ko dirjamo in deremo za večjim kosom kruha, za večjim kosom materialnih dobrin, se nam izmikajo vsi tisti osnovni fundamenti in stebri, ki so osrečevali naše prednike in tudi še nas same. Bi li ne bilo vredno in potrebno, da bi tudi o teh naših

Iz ministrskega sveta

Ministrski svet je sprejel osnutek zakona, po katerem bodo znižali davek na nekatera živila in predmete.

Kot omenjajo, bo stopil ta zakon v veljavo s 1. aprilom. Sladkor se bo pocenil za 28 grošev in bo stal 6.20, doslej 6.48 šil.; cenejši bo tudi kis, za vžigalice bo treba plačati le še 25 grošev. Odpadel bo davek za

svetilna sredstva, tako da se bodo pocenile žarnice za 10 odstotkov dosedanje cene. Tudi igralne karte ne bodo več obdavčene.

Odpravili bodo tudi 8-odstotno carino na koks in bo uvoženi koks pri 100 kg za 5 šil. cenejši kot dosedaj. Upajo, da bodo tudi cene domačega koksa že zaradi konkurence nekoliko padle.

Tito za dobre odnose z Avstrijo

Tito je govoril pred narodno skupščino in je v svojem govoru ponovno poudaril nevtralnost Jugoslavije in zastopal stališče aktivne koeksistence. Odklonil je vsako opredelitev in včlenitev v enega od obeh svetovnih blokov.

Kritiziral je poročilo Molotova, ki ga je ta dal višjemu sovjetu o normaliziranju odnošajev med Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo. Omenil je, da more tako poročilo samo podkrepiti dvom nad odkritostjo sovjetskih voditeljev.

V svojem govoru je omenil tudi Avstrijo in se je v zvezi z nestalnostjo in negotovostjo v svetovnem položaju izrazil za rešitev avstrijskega vprašanja. Pokazal je tudi zadovoljstvo nad izjavami raznih funkcionarjev obeh držav po mirnih odnosih in prijateljskem sodelovanju, kar je treba še naprej poživljati in poglobljati.

Ob koncu svojega govora je še povedal, da ima tudi Jugoslavija zavode za raziskovanje atomske energije, ker rude za taka

raziskovanja je v deželj dovolj. Inštituti pa so v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu. (AFP, UP)

Letalske zveze z Dalmacijo

Zastopniki avstrijskih interesov so se pred kratkim pogajali v Beogradu z letalskim podjetjem JAT. Domenili so se, da bodo poletj vzdrževali letalske linije med Celovcem in Gradcem ter dalmatinskimi kopaljšči. Za avstrijske letoviščarje bodo te zveze zelo ugodne in bodo imele precej prednosti pred zvezami z vlaki. Izboljšali bodo tudi zvezo med Dunajem in Beogradom in za polet med obema glavnima mestoma bodo rabili manj kot dve uri. Važno je to za mesto Dunaj, ki bo tako dobilo tudi boljše zveze z drugimi svetovnimi centri, ker ta linija bo imela mednarodni značaj. Prvo letalo bo letelo 17. aprila iz Dunaja v Beograd, dan nato pa v obratni smeri. (APA)

Razvoj v Sovjetski zvezi

Švedski veleposlanik Solhman je obiskal predsednika sovjetske vlade maršala Bulganina in našel ugoden odmev v krogih sovjetskih diplomatov. Čulj so se glasovi, da ta obisk ni bil samo vljudnostnega značaja in da so razpravljali ob tej priliki tudi o konkretnih vprašanjih, ki se tičejo odnosov med Švedsko in Sovjetsko zvezo.

Ker tudi zahodni diplomati omenjajo važnost takih obiskov in na splošno v Moskvi upajo, da bodo imeli enako obiski diplomatov zapadnih sil podoben značaj, je to možno vrednotiti kot korak naprej in kot pozitiven znak v sedanjem položaju.

Sicer gre pa razvoj svojo pot in partijsko glasilo „Pravda“ je ponovno korigiralo nekdanjo Malenkovo izjavo o možnosti posledic nove vojne. To je že prej Molotov popravil, da ob eventualnem izbruhu nove vojne ni v nevarnosti svetovna civilizacija, porušiti se mora samo kapitalistični tabor. To je čisto v smislu nekdanjih doktrin, češ da nosi kapitalizem kal razkroja že v sebi. Nekateri so ob takih izjavah mnenja, da je življenje Malenkova v nevarnosti, ker je s svojimi izjavami dal Zapadu gotove prednosti. Možnost, da bi napravili Malenkovo sodno obravnavo, ni čisto nemogoča.

Uradni list „Izvestija“ očita Amerikancem, da nameravajo spremeniti Tirolsko v alpsko trdnjavo napadalnega severnoatlantskega bloka, kar hočejo podpreti še z obo-rožitvijo Zapadne Nemčije. „Izvestija“ za-

družinskih vprašanjih resno razmislilj in razmišljajl?

„Kaj ti pomaga, če veš svet pridobiš, na svoji duši pa škodo trpiš“, beremo v svetem pismu. Kaj mi pomaga največji kos, če sem pri tem samega sebe zgubil, če sem samega sebe izločil iz skupnosti, ki je bistvenj del našega življenja, in se končno v skupnosti materije tudi ne najdem.

Ves napredek moderne tehnike, ves napredek gospodarskih metod in vse zboljša-

ključujejo, da tako ravnanje pomeni nevarnost za nadaljnji mirni razvoj. (AFP, AP)

Sovjeti zahtevajo garancije

Sovjetski zunanji minister Molotov je izjavil avstrijskemu poslaniku Bischofu v Moskvi, da bi bila potrebna garancija vseh treh zapadnih velesil, da se Avstrija ne bo zopet priključila Nemčiji. V tej zvezi zatrjujejo v Ameriki, da je ta sovjetska zahteva le zopet nov poizkus zavlačevanja podpisa avstrijske državne pogodbe.

Avstrijski zunanji minister ing. dr. Figl pa je o tem vprašanju izjavil, da je Avstrija pripravljena storiti vse, le da se iznebi zasedbe. Avstrija bo storila vse korake, da pride do popolne politične svobode.

NEMIRI V AFRIKI

V Britanski vzhodni Afriki stavka okrog 10.000 žrncev, ki so jih verjetno nahujskali Mau-Mau teroristi. Vse delo v mestu in pristanišču počiva. Prišlo je do nemirov in črnci so metali kamenje na hiše in vozila belih. Kolonialne oblasti so naročile vojaško pomoč, ker le tako si upajo spet napraviti red in mir. (Reuter)

Rdeča Kitajska je imenovala sedanjega namestnika zunanjega ministra Wu Hsiu Čuana za poslanika v Beogradu. (Reuter)

nje tudi osebnih življenjskih prilik je le tedaj zares napredek, če vse človeštvo in s tem tudi mene osebno in družino v resnici osrečuje, povečuje splošno in osebno zadovoljnost, gradi tako človeštvo kakor mene osebno in ne razbija skupnosti, v katero smo rojeni in postavljeni.

Bodimo si odkriti, sedanjji razvoj v razkranjanje družine in v razkranjanje posamezne osebe je hušji od atomske bombe, ki bi nas utegnla uničiti in ne samo uničevati.

K R A T K E V E S T I

Skoraj pol stoletja je bil Edouard Herriot župan mesta Lyon. Zdaj pa se je naveličal in je odločil visoko funkcijo. (AFP)

209 policistov iz Vzhodnega Berlina je v februarju zaprosilo v Zahodnem Berlinu za politični azil. (AP). — „Reuter“ pa javlja slučaj, da so vdrlj policisti iz vzhod. Berlina v neko stanovanje v zahod. Berlinu in odpeljali s seboj pobeglega policista. Policiji Zahodnega Berlina se ni posrečilo to preprečiti.

Brezposelnost je narasla tudi v Zapadni Nemčiji. V februarju se je dvignila za dobrih 25.000 in je preseгла število 1.800.000 delavcev, ki iščejo službo. (AP)

Iz vzhodnega Berlina je v diru pobegnil neki kočijaž v zapadni Berl'n. Policija, ki je za njim streljala, ga k sreči ni zadela, tako da je nepoškodovan dosegel svobodo. (AP)

Hiša v Leodingu, kjer je preživel Hitler svoja mlada leta, je bila na dražbi javno prodana. Zanimanja ni bilo. Za hišo, ki je bila cenjena na 75.000 šil., so dobili samo 52.000 šil. (APA)

Pri občini New York je zaposlenih okrog 200.000 nastavljenecv in delavcev. Za računanje plač teh ljudi so si nabavili poseben stroj-električne močgane, ki nadomesti 50 ljudi. (AND)

Do težke železniške nesreče je prišlo v Braziliji v bližini mesta Sao Paulo, pri kateri je izgubilo življenje 20 oseb, 46 je bilo ranjenih. (AFP)

Na nekem vlaku na Južni Koreji je izbruhnjl požar. 39 ljudi, ki se niso mogli pravočasno rešiti iz vlaka, je izgubilo življenje. (AP)

Ko je hotel neki deček v bližini Kiela v Nemčiji polizati led na ograji na mostu, mu je primrznil jezik. Poklicati so morali zdravnika, ki se je trudil skoraj celo uro, da je rešil neprevidnega dečka iz neprijetnega položaja.

Redko darilo je dobil neki psihiater v Londonu. Prijatelji so mu kupili 75 cm dolgo in 12 cm debelo cigaro. Da so jo pokadili, jo je moralo vleči šest mož skupaj dvanajst ur.

Dvojčka z dvomesečno razliko v starosti bodo imelj v Ameriki. Prvi od dvojčkov je prišel za dva meseca prezgodaj na svet, drugega pričakujejo sredi marca.

Dalai Lama je dobil avto. Avto so kupili v Indiji v Kalkuti. Ker med Indijo in Tibetom ni nobenih cest, so morali avto razstaviti. Posamezne sestavne dele so nesli nosači čez do 6000 m visoke gorske prelaze v Lhaso, glavno mesto Tibeta. Tam so avto spet lahko sestavili in ga pripeljali Lami.

Nekega moža, ki je udaril ženo, je obsodilo sodišče v Jeruzalemu na izredno kazen: vsak teden ji mora prinesiti šopek rož, na šopek mora pa obesiti listek z lastnoročnim napisom „Iz obžalovanja in ljubezni“.

V Lisboni, glavnem mestu Portugalske, hočejo graditi podzemsko železnico. Delo so javno razpisalj in 90 gradbenih podjetij vsega sveta se je javilo in predložilo načrte.

V škofiji Passau imajo posebne seminarje za zakonce in zaročence. Prirejajo predavanja, na katerih govore duhovniki, zdravniki, pravniki, očetje in matere. Meseca novembra preteklega leta se je udeležilo teh predavanj skoraj 26.000 ljudi, katerih povprečna starost je bila 24 let. Skoraj polovica obiskovalcev cerkveno ni bila organizirana. (Kathpress)

Znani italijanski tenorist Benjamino Gigli je izjavil, da bo letos poletj stopil v pokoj. Dejal je, da hoče nehati z javnimi nastopi zdaj, ko ima še številne poslušalce in še priznanje.

Ko je hotel neki ameriški turist govoriti o plezanju po hribih, je na poti v dvorano spodrsnil in si pri tem izpahnil roko.

Politični teden

Po svetu . . .

Ze zopet streljajo . . .

Najmlajša država izza povojnega časa je Izrael. Židje so tekoma zadnje svetovne vojne hudo občutili, da so bili brez lastne države in ta izkušnja jih je prisilila, da so vse svoje politične in gospodarske moči napeli ob zgraditvi svoje lastne države. Leta 1948 je bila država v Palestini ustanovljena v obsegu 20.000 kvadratnih kilometrov, to je nekako dvakratni obseg naše koroške dežele. Danes šteje država okoli dva milijona ljudi. Že ob svojem porodu pa je imela izraelska država v Arabičih svojega najhujšega nasprotnika. To sovražstvo tudi danes ni ugasnilo in sega tako daleč, da je potovanje kristjanom po Sveti deželi zelo otežkočeno. Medtem ko so se Judje na bojišču izredno hrabro borili za svoj košček zemlje, so v vojaškem pogledu arabske države odpovedale.

Na jugu mejijo Izraelci s svojo državo na Egipt in je ob tej meji prišlo do zopetnega streljanja in drug vali krivdo za ta dogodek na drugega. Egipčanska armada na meji je bila po teh dogodkih zelo ojačena in je dobila povelja, da mora strel vrniti s strelom. Medtem je ta nova obmejna poostritev prišla na dnevni red varnostnega sveta Združenih narodov.

Dulles in Eden na obiskih

Ze zadnjič smo poročali, da sta ameriški in angleški zunanji minister napravila po konferenci v Bangkoku vrsto političnih obiskov. Dulles je najprej obiskal na otoku Formoza svojega prijatelja Cangkajšeka, Eden pa jo je mahnil proti zapadu, kjer se je sestal z ministrskim predsednikom Nehrujem v Indiji in mu tam še enkrat pritrtil, da naj bi vse azijske probleme obravnavala konferenca vseh prizadetih držav. To je prvotni indijski predlog za poravnava raznovrstnih sporov v azijskem prostoru. Dalje je Eden obiskal tudi prestolico Perzije, kjer je po vsej verjetnosti govoril zato, da bi tudi Perzija pristopila k paktu, ki je bil pred 14 dnevi sklenjen med Irakom in Turčijo. Irak je po svojem obsegu država petkratne velikosti Avstrije in šteje okoli 6 milijonov prebivalcev. Turčija pa je približno desetkrat tako velika kakor Avstrija in šteje 22 milijonov ljudi. Ta pakt med Turčijo in Irakom je naletel na velik odpor v Egiptu. Ker pa tvori nekaj podaljšek vsega zapadnega obrambnega pasu, imajo seve tako Angleži kakor tudi Amerikanci velik interes na tem, da ga utrdijo. Verjetno je Edenu tudi uspelo, da je pridobil Perzijo za pristop k temu paktu. Perzija pa je predvsem važna zaradi svojega petroleja. Na svojem povratku iz Azije pa je britanski zunanji minister obiskal tudi še Rim, da se zopet posvetuje s svojim italijanskimi prijatelji, da bi ti hitro spravili v parlamentu pod streho pariške dogovore z dne 23. oktobra 1954 o tesni povezavi Zapadne Nemčije z ostalimi zapadnimi državami in o zopetni oborožitvi Nemčije.

V italijanskem

parlamentu pa ravno obravnavajo pariške dogovore in vse kaže, da bo vlada dobila v tem vprašanju zadostno večino, čeprav so med vladnimi strankami precejšnja trenja v socialnem in gospodarskem pogledu.

Zapadna Nemčija

Ze zadnjič smo poročali, da je prišlo pri debati o pariških dogovorih med vladnimi strankama liberalcev in krščanskih demokratov do težkih ostrin in je bilo pričakovati, da bo vladna koalicija razpadla. Kancler Adenauer in predsednik liberalne stranke Dehler pa sta se zopet pobotala in tako ostanejo vse dosedanje vladne stranke tudi zanaprej v vladi. Nemški socialisti, ki so nastopali zelo ostro proti zopetni oborožitvi Zapadne Nemčije in so hoteli izsiliti o tem vprašanju plebiscit, so to namero opustili, pač pa nadaljujejo boj na zborovanjih.

Zopet Posarje

Minuli teden je nemški kancler Adenauer v parlamentu v Bonnu izjavil, da ima od Amerike in Velike Britanije zagotovilo, da ti dve državi pri sklepanju miru med Francijo in Nemčijo ne bosta podpirali francoskih teženj v posarskem vprašanju. Ta izjava v nemškem parlamentu je seve izzvala v Franciji hudo nejevoljo in trditve, da Francozom o spremembi ameriškoangleškega stališča v vprašanju Posarja ni nič znanega.

Velika Britanija

V Veliki Britaniji pa je v delavski stranki prišlo do ostrejših sporov med levim in desnim krilom. V angleškem parlamentu so obravnavali vprašanje uporabe atomskega orožja v slučaju vojne. Delavska stranka je po svojem predsedniku Atleeju predlagala uporabo takega orožja, da bi preprečili sovjetski napad in pri tem se je 57 članov levičarjev delavske stranke vzdržalo glasovanja. Levi del stranke vodi znanj delavski politik Bevan, ki je tudi že v drugih vprašanjih hodil svojo pot proti volji strankinega vodstva.

To nesoglasje pa hoče predsednik konservativne stranke Churchill porabiti za izvedbo novih volitev tekom pomladi ali vsaj tekom letošnje jeseni, ker upa na ta način ostati na vladi.

Iz Moskve

se je po treh letih prvič oglašil angleški znanstvenik na polju atomskega raziskovanja Mr. Pontecorvo. Ta je bil o vsem do sedaj raziskovanju v Angliji in Ameriki poučen ter je leta 1952 pobegnil v Rusijo in sicer preko Finske. Zaradi tega bega so postali Amerikanci proti angleškim fizikom nekam nezaupljivi, češ da ni varno tajnosti pripovedovati Angležem, ki nato nesejo take tajnosti Sovjetom. To nezaupanje se je nekoliko poleglo in ravno bi moral odpotovati angleški fizik na tozadevna posvetovanja v Ameriko, pa se je oglašil Pontecorvo iz Moskve, da osveži staro nezaupanje med Amerikanci in Angleži. Na tiskovni konferenci je izjavil, da naj se zapadnjaki ne tolažijo s tem, da Sovjeti nimajo vodikove bombe.

. . . in pri nas v Avstriji

Razpravljanja o ureditvi cen in mezd še niso nehala. Kot prvi je posegel vmes finančni minister sam s tem, da je uredil za razne predmete ukinitve davka. Na ta način so se nekatere cene na mah znižale. Zato se bodo n. pr.

od 1. aprila t. l.

naprej pocenili: sladkor, vžgalice, vino, kis in sol. Ni se pa uresničilo, da bo tudi industrija kot taka sledila vsaj nekoliko kanclerjevemu apelu in sama od sebe tu in tam znižala nekoliko cene. S strani obrtniške zbornice so celo zahtevali, da bi finančni minister znižal prometni davek. Vendar je to zahteva, ki je minister Kamitz nikakor ne more izpolniti. Saj je ravno on pred kratkim izjavil, da je po možnosti skušal urediti na novo davke in jih je v tej zvezi že dvakrat znižal, da pa to ne more iti v nedogled. Ravno prometni davek pa je tisti, ki najbolj sigurno donša državi največje dohodke.

Zastopniki Kmečke zveze („Bauernbund“) so se na seji izvršnega odbora na Dunaju bavili s perečimi vprašanji ureditve cen. V tej zvezi so ugotavljali, da cene kmečkim pridelkom nikakor niso previsoke, marveč da komaj krijejo stroške proizvodnje. Zavrnilo so tudi trditve, da kmetijstvo zahte-

Iz letošnjega proračuna Kmetijske zbornice

Kmetijska zbornica izdaja strokovno glasilo „Der Kärntner Bauer“, katerega dobivajo vsi člani zbornice brezplačno. Vsi naši napor, da bi dodali temu uradnemu listu tudi slovensko prilogo, so ostali brez uspeha, čeprav slovenski kmetje s svojimi prispevki ravno tako vzdržujejo list kakor nemški. Leta 1952 je v zbornici celo bilo zastopano mnenje, da bi slovenska priloga pomenila nevarnost slovenizacije dežele. Seve mora pri takem gledanju izključno nemški list pomeniti germanizacijo.

List „Der Kärntner Bauer“ stane letno 561.200 šilingov. To je kar lepa vsota, katero krijejo: polovico naročnina in inserati, drugo polovico pa plačujejo kmetje sami s svojimi prispevki.

Zbornično poslopje v Museumgasse 5 bo zahtevalo še nadaljnjih 3 in pol milijona šilingov ter poprave v Kucherhofu poldrug milijon šilingov.

To vsoto skupnih 5 milijonov šilingov bodo krili s posojilom za sedem let pri obrestni meri 6 procentov.

Kmetijska zbornica bo doplačala za svoje kmetijske šole v Buchhofu in Kötschachu 90.000 oziroma 70.000 šilingov. Jako dobro razumemo, da se nobena šola ne more iz se vzdrževati, če le nekoliko upo-

va neodgovorno zvišanje carine pri uvozu raznih živil v škodo delavstva. Dejstvo je namreč, da kmetijstvo le zahteva, da je treba v splošen prid stabilnosti našega gospodarstva obdržati dosedanje carinske postavke. Zanimivo je, da je „Bauernbund“, ki je organizacija OeVP-a, tudi ogorčeno protestirala proti kmetijstvu sovražno in izjavam in postopkom industrije („Industriellenverband“), ki predstavlja enega od treh stebrov OeVP (ostala dva sta Kmečka zveza in Delavska ter nameščenska zveza — „Arbeiter und Angestelltenbund“).

Narodna banka

je objavila bilanco. Iz te je razvidno, da se je gospodarstvo zelo ugodno razvijalo. Na strani dobičkov iz raznih služnosti (izkupički iz avstrijskih opravil na tuj račun) beleži vsoto skoro 3 milijard šilingov. Trgovska bilanca pa izkazuje primanjkljaj nad 1 milijardo šilingov. Če še dodamo 500 milijonov šil. inozemske (amerikanske) pomoči, potem znaša skupni dobiček 2 in pol milijard šilingov. To je kar lepa vsota. Da je trgovska bilanca kot taka v nasprotju s prejšnjim letom pasivna, tolmačijo takole: Zaradi liberalizacije uvoza je bilo več možnosti, za dobičke, ki jih napravi naše gospodarstvo iz raznih služnosti (n. pr. tujski promet), uvoziti druge potrebščine. Zato se je del dobička pomaknil na zunanjo trgovino, kar je naravno, saj je Avstrija v veliki meri odvisna od uvoza.

Vodilni politiki SPOe

so zborovali na gradu Feichtenbach v Nižji Avstriji. Obravnavali so program stranke za vigradno sezono parlamenta. Široko mesto v razpravljanjih je zavzemalo tudi vprašanje plač. Zgleda, da je ob vsej zapeljivosti demagoških gesel le zmogalo prepričanje, da mora SPOe kot vladna stranka nositi pač tudi odgovornost za uspeh gospodarskega napredka in ga ne sme spravljati v nevarnost z nepremišljenimi koraki. Vicekancler dr. Schärfl je v svojem govoru zavzel tudi stališče do državne pogodbe in dejal, da je treba obsoditi vse tiste, ki odklanjajo državno pogodbo v sedanjih na pol gotovi obliki. Vse take poteze škodujejo le domovini in njeni enotnosti.

V Linzu

so ustanovili novo stranko: „Freiheitspartei“. V kratkem bo imela svoj občni zbor v Salzburgu. Ta stranka hoče postati nekaka „tretja sila“ ali sama ali pa v koaliciji s VdU-jem. Vendar so celo „Salzburger Nachrichten“ zapisale, da stojijo v ozadju te nove stranke nekdanji vodilni nacisti. VdU menda tej novi ustanovi ni sovražen, ker računa na koalicijo z njo. Vendar so VdU-jevci mnenja, da bi morali z novo ustanovitvijo še počakati, ker bi se bila verjetno našla pot, da se z VdU-jem skupno ustanovi nova stranka. Vendar je v tem „cirkusu VdU-ja“ toliko zmede in nesoglasij, da zaenkrat nihče resno v kakšno „ozdravljenje“ te stranke ne veruje.

V Beljaku

se financa zopet bavi z neko afero, kjer je beljaško podjetje opeharilo carino za dohodke. Po krivih poteh so spravljali naftalin iz Češkoslovaškega v Italijo. Kot se v takih primerih večinoma dogaja, „so ptiči že sfrčali“. Šef prizadete firme je namreč ušel in ga policija verjetno ne bo več dobila.

SLOVENC

doma in po svetu

Koncert Slovenske filharmonije je vodil tokrat beograjski dirigent Žvojin Zdravkovič, ki je dirigiral tri dela Beethovna. Kot solist je nastopil znani pianist Marijan Lipovšek.

Izreden talent za glasbo je pokazal 15-letni Bertancelj Aci, ki je končal klavirski oddelek srednje glasbene šole v Ljubljani. Nastopil je s celovečernim programom in dovršeno zaigral skladbe tujih in tudi domačih komponistov, nekatere prvič na koncertni prireditvi.

Dve solistki ljubljanske opere sta dobili angažmaje v tujini. Sonja Drakslerjeva bo nastopila v Volksoperi na Dunaju, Cvetka Součkova pa odide v Hamburg. To je lep uspeh dveh mladih slovenskih umetnic.

Lepo uspeli Prešernov večer so priredili v Dolini pri Trstu. Nekaj Prešernovih pesmi so recitirali šolarji, prof. Beličič je nato pokazal Prešerna kot Slovenca in mešani pevski zbor je zapel več slovenskih pesmi. Večer so pa zaključili s kratkim filmom, ki je kazal otroke na lanskih počtniških kolonijah. Bil je to pravi slovenski večer, ki je lepo pokazal našo pesem.

V Podgori na Goriškem so pripravili za pust lep spored. Najprej so deklice iz Marjinega vrta v lepih narodnih nošah podale Vodopivčevo „Ob potoku“. Sledila je veseloigra dekljskega krožka „Gospa Barbara“, fantje so pa zaigrali burko „Zamorac“. Spored uspele prireditve so zaključili z Vodopivčevim dramskim prizorom „Snubači“.

Na Bazovici pri Trstu so pokazali za pust na odru igri „Zupanovo Micko“ in „Tri tičke“. Igralska družina je zelo delavna, saj je šele pred kratkim igrala „Srenjo“ in tud zdaj je zaključila z lepim uspehom ta večer.

Slovenski slikar France Mihelič, ki je razstavil nekaj svojih del tudi že v Celovcu, bo letos meseca maja odprl razstavo svojih grafik v Parizu.

ANGLIJA

Slovensko kulturno delo živi tudi v Angliji. Imajo slovensko igralsko družino, ki je pripravila in lepo zaigrala Jalnovo „Srenjo“. Režiral je Jože Rehberger.

Slovenski športnik Belaj, doma iz Celja, je v Angliji precej znan. Je prvak v umetnih skokih v vodo v Yorkshire, pri zadnjem tekmovanju pa je dosegel prvo mesto v severovzhodni Angliji.

† V SPOMIN RAVNATELJU BOGOMILU REMCU

V začetku februarja je umrl v Buenos Airesu v Argentini znan slovenski gospodarski in politični delavec ravnatelj Bogomil Remec. Bil je to mož, ki je v zadnjem času odločilno posegel v razvoj slovenskega političnega, kulturnega, socialnega in gospodarskega življenja.

Ze ko je študiral na Dunaju, je bil med ustanovitelji prvega slovenskega katoliškega društva „Danica“. Ko se je vrnil domov, je kot profesor v Kranju in v Novem mestu deloval v političnih, gospodarskih in kulturnih organizacijah. Ustanovil je prvo slovensko trgovsko šolo v Ljubljani in postal njen prvi ravnatelj — njegovo mnenje je bilo, da si bo narod ustvaril boljše bodočnost gospodarsko samo s temeljito gospodarsko izobrazbo. Bil je dolgoletni predsednik Slovenskega kat. akad. starešinstva, ustanovil je Novo založbo, sodeloval pri Združni zvezi in Vzajemni posojilnici.

Tudi v Argentini je še naprej deloval za svoj narod. Njegova vztrajnost in delavnost je lahko mnogim v zgled.

Slovinci po vsem svetu

Ko je ob novem letu pozval škof dr. Gregorij Rožman Slovence po vsem svetu k češčenju prvih sobot, so razposlali to poslanico v vse dele sveta, kjer žive Slovenci.

Da so mogli izvesti to akcijo, so morali zbrati imena in naslove. To zbiranje je pripeljalo do mnogih presenečenj. Kdo bi si prej mislil, da so Slovenci res raztreseni po vseh delih sveta! Kot poročajo, so poslali pošto v dežele, kot so: Japonska, Formoza, Kitajska (Hongkong), Filipini, S'am, Burma, Indija, Izrael, Afrika, dežele v Južni in Severni Ameriki in otoki med obema Amerikama ter seveda tudi v razne evropske države.

Res skoraj v vsaki deželi na svetu bi mogli dobiti kakega rojaka, ki bi nas pozdravil v naši lepi domači govorici.

Prvi protestantski škof v Indiji Davis Chellapa se je izrekel za zedinjenje z Rimom. Dejal je, da je nujno potrebna krščanska edinost in da je treba resno misliti na zedinjenje s katoliško Cerkvijo. (KNA)

Zagonetka okoli groba sv. Petra

ALI LEZI SV. PETER POKOPAN V UMBRIJI?

Do pred kratkim je bil krščanski svet prepričan, da so ostanki apostola Petra, prvega rimskega škofa, pod zlatim papeškim oltarjem v cerkvi sv. Petra, pokopani. Še celo sedanji sv. oče Pij XII. je v svetem letu sporočil svetu, da so izkapanine, ki so jih vodili pod cerkvjo, odkrile grob sv. Petra. Vendar je sv. oče še dodal: „O kosteh, ki so bile najdene v grobu, vendar ne moremo reči z gotovostjo, ali so to ostanki apostola Petra ali ne.“ Toda k temu poročilu je prišlo le iz previdnosti Cerkve pri določanju relikvij. Nekega dne januarja 1955 je prišla vest iz Italije, da skoro sigurno leže zadnji ostanki sv. Petra v skoro nepoznanem kraju Bettoni v Umbriji.

Ta senzacija se je pričela s tem, ko je neki kmet iz vasi, katera leži med Assisijem in Perugia, pri odstranjevanju kamena s svoje njive dobil v roke sivo črepičko, katero ni mogel potegniti iz zemlje. Odgrebel je prst, da bi na ta način kamen lažje odstranil. Ko je držal kamen v roki, je videl, da je odkopal staro rimsko opeko, katera je skrivala popisano leseno tablico. V Italiji take najdbe niso redkost. Vsa dežela je ja rimski muzej in že otroci se uče v ljudski šoli, da naj previdno ravnaajo s takimi zgodovinskimi najdbami. Zato je kmet pričel previdno kopati in je našel ob vznožju hriba, kjer je našel prvo opeko, nadaljnji dve tabli in nekoliko preperelih kosti. Hitro je odšel k lekarnarju Fioravante Caldari, kateri velja za strokovnjaka starega veka, odkar je odkril pod škofijsko palačo Janov rimski tempelj.

Lekarnar je bil nad najdbo zelo navdušen in ravno tako asiški škof monsinjor Placido Nicolini, ki je skupno s Caldarijem študiral nerazumljivo vest treh tabl, ki so poročale o času pred 1700 leti. Nekoliko nerazumljivo je bilo napisano, da so Tullus, Vinicius in Fater za časa papeža Fabija izvršili ukaz „cineres“ (pepel) apostola Petra prenesti iz Rima v Umbrijo, da na ta način ohranijo pred polastitvijo preganjalcev krščanstva ostanke prvega Kristusovega namestnika.

Za oba poznavalca cerkvene zgodovine je bilo jasno, da je Fabij papež Fabianus, kateri je 20. januarja 250 umrl pod cesarjem Decijem mučniške smrti, onim Decijem, ki je baje vzkliknil: „Prej bom pustil poleg sebe še drugega cesarja kot pa enega papeža“. Škof in lekarnar sta pa tudi vedela, da nekateri zgodovinarji dvomijo v navzočnost sv. Petra v Rimu in da je njegovo 25-letno vladanje kot škof v Rimu le bolj legenda. Če tablice iz Bettone ne varajo, potem je to zgodovinski dokaz, da ima cerkev prav. Škof Nicolini je napisal v naglici pismo in zaprosil Vatikan za strokovnjaka, ki naj bi takoj prišel v Assisi.

Vatikan je poslal tajnika papeške komisije za cerkvene izkapanine monsinjora Giulia Belvederija v Assisi in odredil tajnost o najdbi in zadržanje do časnikaarjev tako dolgo, dokler ne prevzame škof Belvederi raziskovanje. To so bili ukazi in takoj se je pokazalo, da niso bili odveč. Že naslednji dan je mrgolelo časnikaarjev, fotografov in radovednežev, ki so hoteli prvi ponesti pomen najdbe pri Bettoni v svet. Predno pa je mogel papežev odposlanec prevzeti delo, je zbolel na gripi in je moral tako svoje potovanje preložiti; veseli časnikaarji pa so že sporočili v Francijo, Ameriko in Nemčijo: „Zanimiva najdba v srednji Italiji: Peter ne leži pod cerkvijo sv. Petra, temveč ob vznožju nekega griča pri Assisiju!“ Zaradi tega sporočila je potrebno pregledati različna mnenja o poslednjih poteh sv. moža.

Ribič Simon, katerega je Jezus z besedami: „Ti si Peter - Skala in na to skalo bom sezidal svojo cerkev!“, postavil za naslednika na zemlji, se je pri Gospodovem tipljenju kaj slabo zadržal. Toda od binčnosti naprej, ko se je dalo po njegovem govoru krstiti 3000 mož, je on postal pravi poglavar mlade Cerkve. Apostolska zgodovina poroča o njegovem obširnem delovanju v Jeruzalemu in Siriji. Za njegovo delovanje v Rimu sicer ni nikakih dokazov, toda verniki niso o tem nikdar dvomili. Gotovo se ne bi krščanstvo tako hitro razširjalo v svem mestu, ako ne bi sam sv. Peter tam deloval. Kot poročilo pravi, je bil med žrtvami preganjanja vere 67. leta pod cesarjem Neronom tudi sv. Peter. Najstarejši in najbolj verjetni dokaz pravi o tem: „Peter je bil pokopan pod terentinovim drevesom v bližini Neronovega cirkusa, kjer je bil križan z glavo navzdol. Ta kraj se imenuje Vatikan.“

Na poganskem pokopališču, ki je tam bilo, je bila kasneje postavljena bazilika, ka-

tero pa je papež Julij II. odstranil in na njeno mesto postavil lepo stavbo Bramanta in Michelangela. Od takrat je vladalo mnenje, da so pod srednjim oltarjem ostanki sv. Petra, kljub temu da so vedeli, da so kristjani sredi 3. stoletja zaradi preganjanja prenesli ostanke ven iz Rima, kot pravi legenda, v katakombe na Via Appia. Mnogo zgodovinarjev je pa mnenja, da so 100 let kasneje - po priznanju krščanske vere za državno vero - prenesli relikvije zopet nazaj v Vatikan, baje z željo prvega krščanskega cesarja Flavija Valerija Konstantina, da zgradi nekoč na tem mestu cerkev.

Toda to ni nikjer dokazano. Skoro neverjetno je, da bi tak dogodek ne bil kje napisan. Vedno bolj se je v zadnjih stoletjih razširjalo mnenje, da je Petrova cerkev samo kraj mučeništva ali pa samo prvotni grob apostola, medtem ko njegovo truplo še vedno počiva na „varnem kraju“, kamor so ga l. 250 tajno odnesli. Da o tem niso poročali, je razumljivo, kajti po usmrtni papeža Fabijana, kateri je dal prenesti ostanke sv. Petra iz Rima, je bila rimska cerkev dolga leta brez poglavarja in organizacije. Ti, ki so ostanke apostola prenesli, so najbrž to tajnost obdržali zase zaradi nevarnosti in jo tako ponesli tudi s seboj v grob. Nasledniki pa niso mogli najti več zaradi zamotanosti časov tega kraja. Tako so romarji romali 15 stoletij v Rim, da pomolijo na grobu sv. Petra, medtem ko je truplo svetnika počivalo na popolnoma drugem kraju.

Ali je res ta kraj hrib pri Bettoni, 200 km ob Tiberi proti severu, kjer skupina znanstvenikov preiskuje skelet, lončene črepiče in druge izkapanine? Monsinjor Giulio Belvederi, ki vodi raziskovanje, še ni podal pojasnila. Z napetostjo smemo pričakovati razsodbo papežev komisije.

Mali narodi našega kontinenta

(Feuerreiter, katoliška revija, ki izhaja v Kölnu v Nemčiji, 31. letnik, šte. 3. z dne 5. 2. 1955, prinaša pod gornjim naslovom članek univerzitetnega profesorja dr. A. Hilckmann-a, katerega prinašamo v prevodu. Opomba, ured.)

„Bogastvo Evrope je v njeni pestrosti. Evropa bi bila dosti revnejša, če bi bila enotna. K bogastvu Evrope pa ne spadajo samo veliki narodi, ki so nosilci in lastniki državnih ter literarnih jezikov, marveč v veliki meri tudi mali, skoraj pozabljeni narodi, katerim zgodovina ni dovolila lastne državnosti ali pa jim je to državnost zopet

vzela. Jeziki teh narodov so v veliki meri v nevarnosti. Vsa Evropa pa bi obubožala, če bi zamrl le eden teh jezikov in bi z njim narod, ki je bil njegov lastnik, zgubil svojo posebnost in svoj značaj.“

To so doumeli švicarji, ki so pred skoraj dvajsetim letj (bilo je l. 1938. Opomba uredn.) retoromansčino, katero govori le še 40.000 ljudi, proglasili za četrti državni jezik v Švici. Švicarji so podvezli vse, da rešijo jezik, ki je bil na izumiranju.

Retoromanski narod je starejši kot njegov jezik, v katerem živijo celo predrimске

besede tudi še danes, posebno besede, ki označujejo živinorejo in predelavo mleka. Predrimska retoromanska beseda „signun“ je prešla celo v nemščino kot „Senn“.

Tekom stoletij pa se je retoromansčina vedno bolj umikala. Današnji Retoromani so le še mali ostanek velikega rimskega naroda v vzhodnih Alpah, kateremu pripadajo tudi Ladinci v Južnem Tirolu. V jezikovnem pogledu je za Retoromane v srednjem veku nastala največja nevarnost, ko so se v posameznih dolinah kantona Graubünden naselili nemško govoreči Valserji. Že ob vstopu v novi vek (koncem petnajstega stoletja) so tako Retoromani zgubili svoje glavno mesto Chur v jezikovnem pogledu in to mesto je postalo središče germanizacije.

Največjo nevarnost pa je prineslo 19. stoletje, ko so se trume turistov vsipale v doline, kjer so bivali Retoromani. Hotelska mesta so kakor gobe rasla iz zemlje in posamezni kraji so v par desetletjih število svojih prebivalcev postotirili. Mnogo Retoromanov je bilo tedaj mnenja, da se morajo prilagoditi in svoj jezik opustiti.

Jezikovno in narodnostno prebujenje Retoromanov je prišlo v zadnjem trenutku, da še reši starodavni častljivi jezik pred stremljenjem izravnjanja po moderni tehniki. Pogoji za to prebujenje so bili v svobodni, demokratični Švici zelo ugodni. Kajti tudi drugorodni švicarji so spoznali, da bi bila velika izguba za nje vse, če bi zgubili Retoromani svoj jezik in ne ostali to, kar so bili skozi 2000 let.

Mnogo narodnostnega blaga, navad in šeg še živi med Retoromani v njihovih vaseh in gorah. Retoromanska vas se od nemške vasi v Graubündenu bistveno razlikuje. Retoromanska hiša je večnadstropna kamnita stavba (v nasprotju z germansko leseno hišo). Bogato rezbarstvo, posebno sobnih stropov iz lesa gladkega bora, okrašuje stanovanja. Igre in pesmi Retoromanov pa segajo nazaj na predrimski čas.“

(Opomba uredništva: Leta 1938 je bilo v Švici narodno glasovanje vseh švicarjev o vprašanju, ali se naj pripusti retoromansčina kot četrti državni jezik. Imeli so v Švici že preje tri državne jezike in sicer nemščino, francoščino in italijanščino. Seve so to polnopravni jeziki v vseh uradih in za vsako stranko. Isto vlogo in pravico so švicarski demokrati leta 1938 priznali tudi retoromansčini, čeprav ta nima svojega pismenega jezika, marveč so močno razviti štirje dialekti in se morajo tudi šolske knjige tiskati v teh narečjih. Prevladuje pa dvoje narečij, tako da se osrednja organizacija Retoromanov, ki ima svoj sedež v Cur-u, poslužuje v svojem poslovanju teh dveh dialektov. Da krije vse te stroške nege jezika, kulturnega dela in pospeševanje vsega kulturnega življenja kanton Graubünden in švicarska država, pa je v Švici samo po sebi razumljivo.)

Ko si prebral članek, vzemi list in beri še enkrat in misli!

FRAN ERJAVEC, PARIZ:

KOROŠKI SLOVENC

(29. nadaljevanje)

XVIII.

CELJSKI GROFJE, TURŠKI NAPADI IN KRALJ MATJAŽ

Lahko razumemo, da so se vtisnili ti strašni časi za stoletja v spomin našega ljudstva in nanje nas še danes spominja neštete pesmi, pripovedk in drugih spominov. Ni točno znano, ob katerem napadu so pridrveli Turki tudi do Sel (prišli so pa tedaj vsekakor od vzhoda) in v spomin na ta napad so postavili potem Selani blizu župne cerkve kapelico, v kateri je napad upodobljen.

Ob malem mostu so postavili pozneje v spomin nekega turškega napada kapelico, a poprej je stal tam blizu lesen „turški križ“, ker je bil baje na tistem mestu ubit neki turški paša. Takih „turških križev“ in znamenj stoji po Koroškem še več.

O odbitem napadu na Ljubelj pripoveduje pripovedka, do so se tam ob tej priliki pogreznili turški konji in isto pripovedujejo tudi o napadu na Sele. Dalje nas spominjajo na Turke pripovedke o cerkvi v Sveci a h, o jami nad vasjo Pečnica, o vdoru v cerkev v Št. Janžu v Rožu itd.

V posebno živem spominu je ostal ljudstvu strašni napad l. 1478. Po ustnih izročilih, ki so se ohranila o njem v Svata n a h pri Št. Jakobu v Rožu, je spisal potem l. 1884 prof. Sket tudi svojo znamenito povest „Miklova Zala“, ki jo pozna pač sleherni koroški Slovenec in je doživela že več izdaj. To je pozneje priredil koroški rojak Jakob Špicar, doma iz Skočidola, tudi v priljubljeno ljudsko igro, ki so jo uprizarjali že neštetokrat po vsej Sloveniji. Podobno zgodbo kakor o nesrečni Serajnici iz Svaten pa pripovedujejo tudi o ugrabljeni ženi iz Velike vasi pri Št. Jakobu v Rožu.

Brezvestni habsburški cesar Friderik III. se je pa le malo brigal za te turške napade in za pretresljivo bedo, ki so jo ti povzročali po naših slovenskih deželah, ter je rajši izzval še novo vojno z ogrskim kraljem Matijo Korvinom. Cesar je hotel namreč pregnati s salzburškega nadškofijskega sedeža nadškofa Rohra in posaditi nanj nekega svojega miljenca. Toda Rohr se je zatekel po pomoč k ogrskemu kralju in iz tega se je vnela dolga in huda vojna. Matija Korvin je prodril s svojo vojsko celo na Koroško (1480-1482) in zasedel tam nekatera salzburška posestva, med njimi tudi Humberk (Hollenburg), a dobro utrjeno Gospo Sveto je oblegal.

Vse je že kazalo, da bo Matija Korvin sploh pregnal Habsburžane iz slovenskih dežel in da bo sam ustvaril državno skupino do morja. Toda tedaj je pobrala oba vladarja smrt in njiu naslednika sta se poravnala. Ogrska oblast se je zopet zrušila in pri nas je cesarja Friderika III. nasledil cesar Maksimilijan I., a pravična vlada kralja Matije Korvina (on je bil po rodu Romun in ne Madžar) je ostala našemu ljudstvu še dolgo v najlepšem spominu in mu vzbujala upanje na lepše čase. Iz tega izvirajo potem tudi pripovedke (v katerih je dobil Matija Korvin ime „Kralj Matjaž“), da ni umrl, temveč da spi s svojo „črno vojsko“ pod Peco in da mu brada raste okoli mize. Ko se ovije tretjič okoli nje, se bo dvignil in rešil naš narod. Neki rožanski voznik, ki je vozil vino z Ogrskega na Koroško, ga je sam videl. Ko je peljal mimo velikih pečin, so se te odprle, iz njih je stopil Kralj Matjaž in mu pokazal svojo vojsko in zaklade v votlini. Seveda je ljudstvo spletlo okoli njega tudi svoje pesmi, ki pripovedujejo, da

„ko Kralj Matjaž je kraljeval, tedaj je kmetič dobro kmetoval.“

Stari koroški Slovenci so znali dolge ure pripovedovati o Kralju Matjažu. V teh pripovedkah je zakopana vsa tuga in upanje našega ljudstva. Zanimivo je pa, kako so spojili koroški Slovenci s Kraljem Matjažem tudi medle spomine na davno samostojnost slovenske Karantanije. Pri-

povedujejo namreč, da si je ljudstvo samo izvolilo Kralja Matjaža na Gosposvetskem polju in da je imel svojo prestolico na krnskem gradu. Vrata njegovega gradu so bila odprta noč in dan in pri njem je našel pravico vsak zatiranec in pomoč vsak siromak.

XIX.

PRVI KOROŠKI KMEČKI UPOR IN POLOŽAJ SLOVENSkih KMETOV OB KONCU SREDNJEGA VEKA

Navedene vojne so popolnoma uničile blagostanje, ki je zavladovalo v XIII. in XIV. stoletju. Trpel je zlasti kmet, kajti pomnožitev prebivalstva je ustvarila ob robu naših vasi številne kajzarje, ki so se mogli le bedno preživljati, a podivjani vojniki obeh vojujočih se strank, zlasti pa še Turki, so ropali predvsem kmetiško imetje. Spremenjene gospodarske razmere so sicer otežile tudi položaj plemstva, toda to je skušalo prevaliti čim največ bremen na podložnike, čemur so se pa ti seveda krčevito upirali, sklicujoči se na „staro pravdo“, zapisano v urbarjih. Da bi zemljiški gospodje povečali donos svojih posestev, so strogo zahtevali tudi opravljanje tlake in večkrat še več, kot bi jo smeli. Pred samovoljnostjo zemljiških gospodov je ostal kmet brez vsakega varstva, kajti tudi vse sodstvo je prešlo sčasoma v roke teh. Zlasti so pa težili kmete številni izredni davki, ki so jih morali odrajtovati za obrambo proti sovražnikom, posebno Turkom, toda kadar je sovražnik prihrumel, jih ni branil nihče.

Spričo takega stanja se je med kmeti nujno rodila misel po samopomoči in ta je po tolikih stoletjih naraščajoče potlaččenosti končno dvignila tudi slovenskega koroškega kmeta, da je začel kazati zobe svojim nemškim tlačiteljem ter poskušal sam revolucionarno vzeti svojo usodo v lastne roke. Tega gibanja sicer niso sprožili narodnostni razlogi, toda širilo se je predvsem med slovenskimi kmeti in, če bi bilo uspešno, bi imelo to tudi nedogledne narodne posledice, kajti koroški slovenski kmet bi bil postal vnovič svoj gospod in bi bil nadomestil nemško fevdalno oblast zopet z nekako slovensko kmečko demokracijo. (Dalje)

CELOVEC

Vsako nedeljo in praznik je v stari bogoslovni cerkvi v Priesterhausgasse nedeljska služba božja ob pol 9. uri.

NOČNI NAPAD

Ko se je v petek, dne 25. februarja t. l., okoli 22. ure vračal iz svoje trgovine v Celovcu — Geyerschütt znani trgovec Viktor Mačič v svoje stanovanje, ga je dosedaj neznan storilec zahrbtno napadel in pobil na tla, da je Mačič obležal na cesti nezavesten ter ga je moral težko ranjenega prepeljati Rdeči križ v celovško bolnico, kjer so ugotovili 15 težkih telesnih poškodb. Policija zasleduje storilca.

POZOR!

Vsi, ki imajo po novem zakonu o družinskih dokladah pravico do takih doklad, dobijo potrebne formularje od 5. marca naprej v domači občinski pisarni. Te formularje je treba izpolniti. Otroško doklado bodo sprejemali vsako četrtnelje za nazaj.

ODPRI SRCE, ODPRI ROKE!
Daruj tudi Ti v dobre namene!

DAROVALI SO:

Za tiskovni sklad

Pasterk Rok, Lepena 25.— šil.; Srien Kristo, St. Lips 20.— šil.; Hribnik Janez, Švica 9.— šil.; Malj Matilda, U.S.A. 45 šil.; Fatur Jakob, Friesach 72.— šil.; Ropas Rudolf, St. Jakob 5.—šil.; Jarem Lojze, U.S.A. 25.— šil.; Ivan Mramor, U.S.A. 25.— šil.; Rap Lucija, Vinče pri Vetrinju 5.— šil.; Brumnik Franc, Šmarjeta 77,50 šil.; Drug Jakob, Kanada 25.— šil.

Za Limbarskega

Sentočnik Franc, Knittelfeld 10.—šil.; Anton Brežan, Kot pri St. Jakobu 40.— šil.; Blaž Mohar, Nagelje 10.— šil.; Neimenovani 30.— šil.; Korenjak Janez, Šmarjeta 10.— šil.; Sajovic Janez, St. Martin 30.— šil.; Grašič Franc, Gospa Sveta 10.— šil.; Kurnik Helena, Lepena 10.— šil.

Vsem dobrotnikom Bog plačaj!

SMIHEL PRI PLIBERKU

Svet narobe, pa je vreme tudi narobe! Kakršni ljudje, tako vreme! Imeli smo krasno zimo, skoraj v igred. Nekateri gospodinje so že naredile grede na vrtu in vsejale solato. „Gosposka pa vreme nič ne šenkata!“ Sedaj pa smo dobili snega in snežne zamete, da je groza. Mraz je pritisnil, tako da imamo sedaj te dni pravo zimo. Pa upamo, da bo bolj kratka zima. Pohvaliti moramo občino, da tako skrbi, da se naredijo takoj s plugi poti tudi v stranske vasi, da smo takoj zvezani s svetom.

Sneg in zima imata tudi svoje veselje. Mladina je kar na smučkah in se vozi, da je veselje. To veselje pa se žalibog večkrat kali z raznimi nesrečami. Komaj smo pokopali nesrečneže zaradi zlomljenih nog, so že zopet nove žrtve. Pri smučkah si je zlomil nogo Črčevj Foltej iz Blata, ravno tako Loserjev Siegwald iz otroškega vrtca; Buchwald Pavle je bil še za pogrebca pri Pongračevem Nacu, sedaj pa sam leži v bolnici z zlomljeno nogo. Starši pa so v skrbeh, da so razne šole ravno v tem snežnem metezu naredile razne smučarske tečaje, ko je tako velika nevarnost, da se zgodi kaka nesreča.

Velika noč je blizu! Globasnica je imela veliko slovesnost, ko je prišla Marija iz Fatime Globasnico obiskat. Vse je bilo v cerkvi in pri zakramentih, kar je le še količkaj verno. Sedaj pa pride Šmihel na vrsto: 18., 19. in 20. marca bomo imeli tridnevno kot pripravo na Veliko noč in so vsi iskreno povabljeni, da se je udeležel. Tuj pridigar in tuj spovednik bosta te dni na razpolago.

BREŠKA VES

Dne 28. februarja 1955 je umrla v Breški vasi žena delavca Edvarda Logarja Roza Frančiška Logar, rojena Pöschl. Zapustila je Češko, preko Nemčije je prišla s svojim možem v njegovo pristojno občino. Rojena je bila v Reischdorf na Češkem dne 25. 1. 1914, poročena pa v Šmihelu dne 4. 2. 1951. Krvavenje v možganih je povzročilo hitro obolenje v strašni noči od 27. 2. na 28. 2., nakar je sledila tudi hitra smrt v ponedeljek dopoldne. Sprevidena s svetim oljem za bolnike je šla s tega sveta. Pogreb je bil 1. 3. t. l. Možu in sinu naše sožalje! Rajna naj počiva v miru!

APAČE

Dolgo je bilo vreme lepo, da smo lahko končali elektrifikacijo Apač, Robeža, Freibacha in na Selu. V kratkih petih mesecih

Pri nas na Koroškem

se je ob sodelovanju domačinov posrečilo firmi Brown-Boveri (nadmonter Kirchweger) zgraditi dovodno napravo iz Galicije in dovršiti vsa ostala dela.

Transformator je postavil mojster Lesjak iz Galicije. Hišne inštalacije pa je izvedla tvrdka Pumer iz Borovlj. Dne 20. februarja pa smo imeli zunanjo svečanost pri transformatorju. Predsednik lučne skupnosti g. Skof, ki se je zelo trudil, je pozdravil vse navzoče, posebno zastopnika deželnega glavarja in zastopnike KELAG-a. Zastopnik deželnega glavarja je po kratkem govoru vključil električni tok v žarnice na transformatorju. Nato je domači gospod župnik postajo blagoslovil. Naj bi se nikdar ne zgodila kakršnakoli nesreča z električnim tokom!

Elektrifikacija je stala okoli pol milijona šilingov. Od te vsote je prispevala KELAG 50 % subvencije. Za ta dar smo seveda hvaležni, kajti v nasprotnem slučaju bi bila elektrifikacija itak nemogoča. Veselimo se, da so odslužile naše dosedanje petrolejske svetilke.

V lepi starosti 88 let je smrt rešila trpljenja na tem svetu staro Pirčarjevo mamo. Rajno smo pokopali teden po Šrotejevem Boštu na domačem pokopališču. Naj oba v miru počivata!

V pustnem času smo imeli dve poroki. Prvi je odpeljal mladi Črneželnov gospo-

dravljje, v Podravljah—Föderlach; Konatiče—Kantnig.

dravljje, v Podravljah—Föderlach; Konatiče—Kantnig. Potemtakem so Nemci pri preimenovanju vzeli za imenovanje kraja po slovničnih pravilih svojega jezika nekajkrat slovenski mestnik (lokativ), drugače so pa ime kraja po svoje prilagodili. Podobno so postopali tudi drugod. Slični odnosi obstoje glede starih hišnih in tudi glede mnogih družinskih imen. Vsled sosedstva, ženitev, šolanja, izselitev, službovanja itd. je danes po občini, pa tudi po vsem svetu več ljudi, ki še danes nosijo slovensko družinsko ime, so pa zaradi neznanja ali odklanjanja slovenskega jezika pripadniki nemške ali kake druge narodnosti; to pa velja tu in drugod tudi obratno, ker so n. pr. osebe z nemškim imenom pogosto slovensko (slovansko) narodno zavedne v srcu, besedi in dejanju.

To je pač nespremenljiv sad zgodovine! Kdor je pa slovenskih staršev sin ali hči, naj se le tega svojega naroda drži, četudi zna morda poleg nemškega še dva ali celo tri druge jezike! Kljub veliki in zgodovinski razumljivi ponemčenosti naselij pa nosi naš občinski teritorij glede na označbe vaši in starih domov v glavnem še danes lice, značaj in pečat — slovenstva.

VERNBERK — SKOČIDOL

Misijonska hiša Vernberk, ki leži v župniji Skočidol, ima svojega dušnega pastirja (p. rektorja). Pogostoma pa prihajajo tja tudi drugi kat. duhovniki, zlasti redovniki iz raznih krajev avstrijskih škofij na duhovne vaje. Od časa do časa bivajo tam tudi upokojenci.

Tako je stanoval tam od Velike noči lanskega leta do svoje smrti letos tudi osemdesetletnik č. g. konz. svetnik in dekan Hubert Pietschnigg, ki je bil 33 let mestni župnik v Šmohorju. Umrl je v Celovcu v Elizabethinski bolnici. Pod vodstvom prevzisenega ga je spremljala škofija ob številni udeležbi duhovništva in vernikov iz Šmohorja na kraj miru na celovškem pokopališču.

Poleg nadpastirja je priznalno delo in njegov spomin slavilo osem govornikov. Ta priznanja pa je treba dopolniti tudi še z ugotovitvijo, da se je pokojnik kot Nemec — kakor tudi mnogi drugi duhovniki iste narodnosti — naučil tudi slovenskega jezika, da se ga je potem mogel posluževati v dušnopastirskem delu, n. pr. v Pliberku in v

dvojezični žiljski dekaniji Šmohor. Naj se ga radi uče, pa tudi nauče drugi Nemci, mladina in odrasli, v šolah in doma vsaj na dvojezičnem ozemlju naše Koroške!

ST JANŽ V ROŽU

V torek, dne 22. februarja t. l. je zatisnil za vedno oči Jožef Šlemic, pd. Činkovc v Št. Janžu. Činkovčeva družina je zgubila z njim vzornega moža in skrbnega očeta. Rajnega smo pokopali v petek opoldan. Pri pogrebu sta mu zapela v slovo dva moška zbora. Težko prizadetj Činkovčevi družini naše iskreno sožalje!

ROŽEK

V petek 4. 3. zvečer je v slovenski radijski oddaji pod geslom „K'k' je bou, pa k'k' je še kej“ bil govor tudi o rožekem dravskem mostu. Ker je to med Beljakom in Svetno vesjo edini most, ki veže desni in

Mesto cerkovnika in organista

Razpisano je mesto cerkovnika in organista pri farni cerkvi v Kotmari vasi. Interesenti naj se osebno predstavijo župniku čimprej. Po možnosti naj bi bil samski in profesionist.

Župni urad Kotmara ves

levi breg Drave in morajo skoraj vsi prebivalci Zgornjega Roža kdaj v življenju čezenj peš ali s kakim vozilom, ne bo odveč, če vam še mi podamo nekaj zanimivosti o njem.

Most čez Dravo pri Rožeku je bil prvič zgrajen leta 1774, prej je bila tukaj samo ladja za prevoz, takoimenovan brod, ki je bil last p. d. Mostičnjaka. Ta je zgradil most in je potem na njem pobiral mostnino („muto“) od pešcev in voznikov. Tedaj je bilo hudo še za krajcar, ki so ga moralj plačati Mostičnjaku ali „Mutarju“. Ko od 12. oktobra 1. 1778. do 24. aprila 1779. v vsej deželj ni bilo ne dežja ne snega, je bila Drava majhna kot potok. Da bi si ljudje prisedili krajcar za muto, so nekaj višje od mosta kar peš hodili čez oziroma skozi Dravo. Kronika pravi, da je bilo leto nato dobro in žetev obilna. Silno narasla je Drava 24. 5. 1821, nato 14. 10. 1823. in zopet 12. in 13. 6. 1827. tako, da je stopila čez bregove ter poplavlila travnike in polja in napravila ogromno škode.

Dne 2. 7. 1848. je zaradi strašnih nalivov na Zg. Koroškem bila tako rekoč pokrita s hodi, poškodevala je rožeški most hudo s tem, da je odnesla 3 podpornike („johé“). Najhujše poplave, kar jih ljudje pomnijo in jih kronika omenja, pa so bile leta 1851. Zadnji dan oktobra in 1. novembra so bili taki nalivi, da je Drava segla na Bregu do 30 korakov pred kapelico, v Rožeku do sedanje hiše požarne brambe, prekinila cesto proti St. Jakobu in Šmartnu, tako da je bil Rožek podoben otoku. Nepopisljiva je bila škoda na njah in travnikih, vsa zimska setev je bila pokončana. Drava je odnesla tedaj ves most.

Na vernih duš dan je zapadel visok sneg, zjasnilo se je, nastopil je hud mraz in začela se je huda zima, ki se je raztegnila v mesec april. Ko je sneg skopnel, so začeli pospravljati glino in gramoz s travnikov in njiv; samo z nadarbinskih njiv so odpeljali 300 vozov naplavljenega materiala, nato so morali vso zimsko setev nadomestiti s poletno. Most so spet na novo postavili, pozneje ga je prevzela dežela in je prešel iz zasebne v skupno last. Odkar Dravo regulirajo in je poglobila svojo strugo, ni nikdar več prišlo do katastrof kot v omenjenih letih.

ŠT. ILJ

Pust je za nami. Toliko plakatov za močiče in nemogoče veselice seve pri nas nismo imeli, kakor v mestu.

Poroke smo tudi imeli in sicer dve. Po bražnjak v Ločah je šel po svojo izvoljenko na Otož k Motiju, poroka je bila v Št. Ilju, vesela „hojset“ pa pri Marku.

Lipijev Cenci v Št. Ilju pa je šel po svojo nevesto k Pavliču na goro. Obema paroma daj Bog zdravje in svoj blagoslov.

Vso zimo smo bili brez snega. Dne 27. februarja pa je začelo snežiti in noče nehati. Bomo pač morali potrpeti, da se vreme zopet zboljša.

Tudi smrtne slučaje smo imeli. Umrla je Pavlina Perdacher, stara komaj 28 let. V Vrbi se je ponesrečil Zofranov sin v Pulpačah, ki se je pri trgovcu Kladeju učil. Ko je peljal z vozičkom po cesti, je v njega zadel avto in ga tako hudo poškodoval, da je moral petnajstletni fant v smrt. Tretji pa je odšel v večnost Valentinič Alojzij, ki je bil že dolgo časa bolan. Domača zemlja naj bo vsem lahka, zaostalim pa naše prisrčno sožalje.

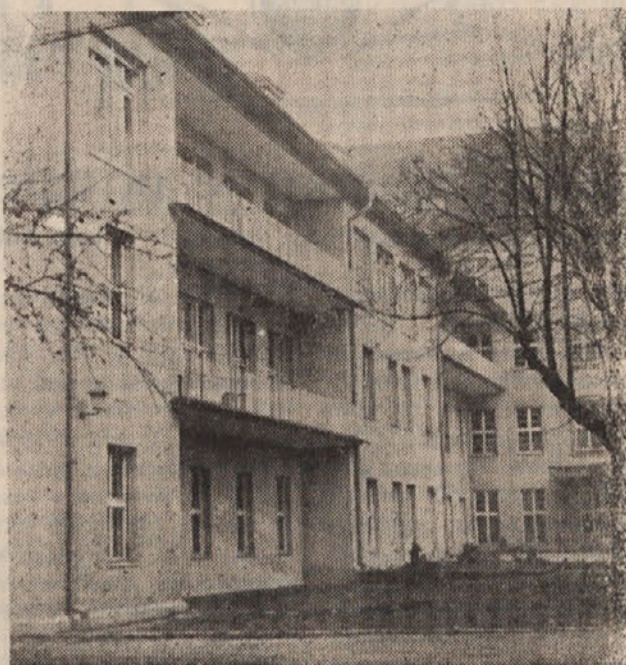
Nova nezgodna kirurgija v Beljaku

Koncem meseca februarja so otvorili v Beljaku v navzočnosti večjega števila vodilnih oseb gospodarskega in političnega življenja na Koroškem nezgodno bolnišnico. Nova moderna stavba ima prostora za 146 postelj.

Moderna, dvonadstropna nezgodna bolnišnica v Beljaku pomeni brezdvomno velik napredek na zdravstvenem področju koroškega naroda. Velikega pomena bo predvsem za Zgornjo Koroško, Ziljsko in Dravsko dolino. Če si stavbo ogledamo, vidimo, da je zgrajena v najnovejšem tehničnem stilu in po zadnjih spoznanjih medicinske znanosti. V kleti n. pr. so preskrbene in založbene naprave, prostori za skladišča, električne naprave kakor tudi arhiv.

V pritličju lahko namestijo v osem sob 43 bolnikov. Röntgenska naprava, ki je za bolnike po nezgodi zelo važna, takoj omogoča v najkrajšem času diagnozo. Nadalje so tu še kopalnice, lift za bolnike s posteljo vred, lift za hrano, soba za obvezovanje in drugo, sobe za bolniške seestre in zdravnike.

V prvem nadstropju je 11 bolniških sob s 24 posteljami za mlajše otroke, 16 postelj je za večje otroke in 18

postelj za odrasle - vse s potrebno opremo. V drugem nadstropju pa so spravili pod streho 45 pacientov v 13 sobah.

Kuhinja je ločena od bolniške stavbe. Od kuhinje v bolnico vodi tunel. Tako imenovani „Speisewagenbahnhof“ omogoča, da hrana pride takoj in higienično k vsem bolnikom v vsa nadstropja. Seveda ima nezgodna bolnica tudi svojo in to celo zelo moderno telefonsko napravo.

Nedvomno je izstavila nova bolniška stavba vsem tvrdkam, ki so pri gradnji tega poslopja sodelovale, najlepše izpričevalo. Pri otvoritveni svečanosti, katere sta se udeležila poleg mnogih drugih tudi namestnik deželnega glavarja Kraßnig in beljaški župan in predsednik deželnega zbora Sereinigg, so v govorih poudarjali predvsem to, kako je za Beljak in industrializirano okolico nezgodna bolnica v Beljaku potrebna.

V deželni bolnici v Beljaku pa bodo pričeli tudi s tako imenovano „večjo kirurgijo“, to so bolj komplicirane operacije, n. pr. operacije srca, pljuč in želodca.

Casovno primerno velika vhodna vrata so konstrukcija (Chromnickstahlkonstruktion) tvrdke Franz Weinstich, Beljak - Villach, Hans-Gasser-Platz 1, katera je napravila tudi balkonsko mrežo in številna notranja vrata.

Vsem dobro poznana tvrdka nadinž. Donat Rauberger je napravila vsa izolacijska dela za centralne in sanitarne naprave najboljše in v zadovoljstvo delodalca.

Zelo važna so tudi tapetniška dela, katera je poskrbela priljubljena tvrdka Anselm Monsberger, sedlar in tapetnik, Beljak-Villach - Lind, Kasmanhuberstrasse 3.

Nadinžiner Donat Rauberger
Izolacija centralnih kurjav in vsakovrstnih sanitarnih naprav, izolacija hladilnih prostorov
VILLACH
VÖLKENDORFER STRASSE 30. - TEL. 43-97

Fritz Felsner
obrat za kritje streh
VILLACH
Klagenfurter Strasse 58 - Tel. 50-83

FRANZ WEINSTICH
KOVINSKI OBRAT
Portali, rolo, škarjaste mreže, sončnate plahte, železne in jeklene konstrukcije
VILLACH
HANS-GASSER-PLATZ 1

Tvrdko Anton Krainer smo srečali že večkrat in tako tudi pri tej gradnji ni stala ob strani, ampak je predvsem, kar se tiče plošč, doprinesla svoj del.

Veliko je tvrdka Gall und Clementschitsch že doprinesla s svojim kamnolomom. Tako je tudi tu doprinesla znaten del k olepšavi te stavbe. V prvi vrsti ji je bila prepuščena vdela brezstičnih terazzo-tal in tal iz mozaičnih terazzo-ploščic. Vse to napravlja poslopje zelo moderno.

ANTON KRAINER
MOJSTERSKI OBRAT ZA
• OBLOGE
• TERAZO-OBLOGE
• GRADNJO PEČI
VILLACH, BAHNHOFPLATZ,
Telefon 67-35

STEININDUSTRIE
Gall u. Clementschitsch
Marmorni in terazo-izdelki, izdelek umetniških kamnov z lastnim kamnolomom
VILLACH
HAUPTPLATZ 10 - TELEFON 50-20

Steklo Tumpold
VILLACH, GERBERGASSE 21 a

Za kritje streh je poskrbela znana tvrdka Fritz Felsner iz Beljaka, katera je uporabila za kritje te strehe najboljšo tirolsko opeko (Strangfalzziegel), ki se razlikuje po kvaliteti od vsake druge.

DELOVNO OBLEKO IN POSTELJNINO V STROKOVNI TRGOVINI
Dietmar Warmuth & Co.
VILLACH, Hauptplatz 22

Anselm Monsberger
tapetniški- in sedlarski mojster
VILLACH
KASMANHUBERTSTRASSE 3

Tudi slikarstvo je zelo potrebno. Tako je prevzel slikanje in barvanje nezgodne bolnice slikarski mojster Josef Hribar, Beljak - Villach-Lind.

Vsak čitatelj našega lista pa dobro pozna tvrdki Dietmar Warmuth in Lodron iz Beljaka, ki sta s svojim kvalitetnim blagom tudi pripomogli ustvariti prijetno zavetišče našim bolnikom in trpečim. Vsak, kdor je kdajkoli kupil kako manufakturno blago, perilo, preproge ali zavese pri Warmuth-u ali Lodron-u, je še vedno bil zadovoljen. Tako sta tvrdki tudi tokrat ustregli pri novi nezgodni kirurgiji vsakemu okusu.

JOSEF HRIBAR
SLIKARSTVO IN BARVANJE
VILLACH-LIND
Kasmanhuberstrasse 12, Telefon 50-23

STROKOVNA TRGOVINA ZA OPREMO
LODRON
VILLACH, LEDERERGASSE 12

KARL HESCHL VELETRGOVINA
Nemški gradbeni linolej - Klinger - mizno in stensko oblogo v ploščah za tlakovanje - Alyta, nemško impregniranje - zapečat za probkovinski linol, tla iz lesa, teraza kakor tudi tla iz naravnega in umetnega kamna.
GRAZ VILLACH WIEN

Dr.-ing. **WOLBANK**
Röntgen- in elektromedicinske aparate
Proizvodnja Röntgen-naprav
Zastopstvo tvrdke Philips-Metalix
VILLACH, Trattengasse 2 (Nikolaigasse). Tel. 62-28

Büttinghaus
lastnik F. HÖLLER
VILLACH
Klagenfurter Strasse 3, - Tel. 65-65
Specialno podjetje za stenske obloge in tlakovanje s keramičnimi talnimi ploščami - veletrgovina gradbenega materiala - betonski obrat.

Elektra Hüblmann - Villach
INSTALACIJA LUČI, SILNEGA- IN SIBKEGA TOKA TER STRELOVODNIH NAPRAV
VILLACH, ITALIENER STRASSE 27, TELEFON 61-87

UMETNI DIAMANTI - ZA INDUSTRIJO
Že dolgo je znano, da je možno izdelovati diamante tudi umetno. Prvo odkritje umetnega izdelovanja je napravilo precej strahu med lastniki dragih kamnov, vendar je bil strah prezgoden. Umetno izdelovanje lepih diamantov, ki imajo tudi primerno velikost in živo barvo, je zelo drago in še jako negotovo, vendar je že mogoče izdelovati diamante manjših velikosti, ki jih uporabljajo v industriji, ker pri teh ni treba paziti na lepo in živo barvo.

KOLEKTIVIZACIJA KMETIJSTVA V RDEČI KITAJSKI
„Pravda“, uradno glasilo diktatorjev v Kremlju, je pred kratkim pisala, da bodo v prihodnjih 10 letih na Kitajskem kolektivizirali 100 milijonov kmečkih družin. Danes sta v komunistični Kitajski le 2% kmetov v kolektivnih kmetijah; na tozadeven pritisk komunističnih funkcionarjev so tisoči odgovorili z oboroženim uporom, milijoni delajo pasivno rezistenco in tako sku-

šajo izigrati strogo komunistično kontrolo, stotisoči so pa zapustili svojo zemljo. Vendar kljub temu računa diktatorski režim Mao-Tse-Tunga, da bo do leta 1957 kolektiviziranih 35 odstotkov kmetijstva rdeče Kitajske.
55 MILIJONOV ČASOPISOV DNEVNO
V preteklem letu so prodali v Združenih državah v Ameriki 55 milijonov časopisov na dan. Naklada dnevnikov, ki se je v zad-

njem času zelo dvignila, znaša 1.765 različnih časopisov.
Poleg tega izhaja še 544 nedeljskih časopisov v skupni nakladi 46 milijonov izvodov.
SOCIALNO OSKRBOVANJE V ZDA
V Združenih državah Amerike, kjer socialno zavarovanje ni obvezno, dobiva 7 milijonov ljudi socialno podporo. Genijo, da je od teh 5 milijonov upokojujencev, ostala dva milijona pa žene ali sorodniki umrlih zavarovancev.

Obrekovanje

Nekega kmeta je že dolgo časa pekla vest, zato se je napolnil v bližnji samostan k menihom po nasvet in tolažbo. Skesano je povedal, da je grdo obrekoval nekega svojega soseda, pozneje pa je dognal, da ga je obrekoval po nedolžnem.

Stari menih se je zamislil in čez nekaj časa dejal:

„Če hočeš dobiti spet m' rno vest, napolni vrečo z drobnim kurjim in gosjim perjem. Potem vzemi vrečo in idi na dvorišče vsake hiše, v kateri si soseda obrekoval in položi tam eno kurje pero na tla.“

Kmet je storil, kar mu je menih svetoval in se nato vrnil v samostan povedat, da je opravil naloženo mu pokoro.

Menih ga je resno pogledal in dejal:

„Pokora še ni končana. Pojdi s prazno vrečo nazaj v vas in poberi ter spravi vanjo vse raztreseno perje.“

Kmet je prestrašen odgovoril:

„Tega pa pri najboljši volji ne morem storiti, oče!“

„Zakaj ne?“ je vprašal menih.

„Zato, ker je medtem veter gotovo vse perje proč odnesel.“

„Prav imaš, sin moj,“ je menih svečano povzdignil glas. „Vidiš, prav tako je z obrekovanjem: grde besede in obrekovanja o svojem bližnjem lahko trosimo okrog — ampak takih izgovorjenih besed ne moremo nikdar več nazaj vzeti.“

Če pogledamo globlje v današnji svet in človeško družbo, koliko se dandanes obrekuje in koliko slabih govoric slišimo eden čez drugega, kar povzroča nedvomno prepričanje in nezaupanje enega do drugega. Kolikokrat imamo priliko opazovati mladino, ki sedi v istih šolskih klopih, ali starejše, ki delajo v isti delavnici ali v istem uradu, in lažejo eden čez drugega in govorijo slabo, ne da bi se prepričali, če vse to sploh drži, kar govorijo.

Zato, draga mladina, skušajmo odpraviti to slabo navado in težko značajno napako sami na sebi in na drugih, da bomo tako našli zaupanje vsepovsod, kjerkoli se pojavimo!

HAA-HII

V nekem mestu je živel mož belega rodu. Bil je velik skopuh in slepar. Najemal je revne zamorce za težko delo in jim obljubljal dobro plačilo. Na koncu meseca pa je vsakemu posebej ukazal:

„Pojdi na trg in mi prinesi dve reči; če ju ne prineseš, ne dobiš plačila!“

Na ta način je osleparil že mnogo ljudi.

Nekoč je povabil mladega zamorčka, naj stopi k njemu v službo. Zamorček je bil zadovoljen. Šel je z njim in marljivo delal ves mesec. Ko je bil mesec pri kraju, je zahteval od gospodarja plačilo. Ta pa mu je velel:

„Pojdi na trg in mi prinesi Haa-Hii, potem dobiš plačilo.“

Zamorček je dolgo tuhtal in ugibal, kaj bi bilo „Haa-Hii“. Potem se mu je posvetilo v glavi in zadovoljno se je zarežal:

„Aha, že vem. Beli gospod bo dobil, kar si želi.“

In se je odpravil na pot. S seboj je vzel črno steklenico.

Spotoma je ujel sršena in ga zaprl v steklenico. Potem je ujel še škorpiona in ga prav tako potlačil v steklenico. Steklenico je dobro zamašil, se vrnil z njo h gospodarju in mu dejal:

„Beli gospod, tukaj imate Haa-Hii!“

Mož se je zavzel in vprašal:

„No, kaj je Haa?“

„Vteknite prst v steklenico, pa boste videli!“ je odgovoril zamorček.

Mož je vtaknil prst v steklenico — in od bolečine divje zakričal:

„Ha-a-a!“

Sršen ga je pičil v prst...

Zamorček se je zasmel in dejal:

„Beli gospod je našel Haa! Hii je tudi v steklenici!“

Mož se je potuhnil in rekel:

„Imam že Haa-ja dovolj! Hii obdrži zasel!“

In je zvitemu zamorčku pošteno izplačal, kar mu je bil dolžan ter odšel svojo pot.

Jok je glavno

Gospod: „No, Mihec, ali tvoj bratec že zna govoriti?“

Mihec: „Ne. Saj mu tudi ni treba znati. Samo zajokati mu je treba, pa dobi vse, kar hoče.“

Za mladino in prosveto

V Slovenjem Flajberku je postalo živahno

Velik uspeh kuharskega tečaja. Zaključna prireditve — velik kulturni praznik

Na pustno nedeljo, dne 20. februarja, so nas tečajnice kuharskega tečaja v Slovenjem Flajberku povabile na razstavo in kulturno prireditve ob zaključku 5-tedenskega učenja. V vremenu, ki ga v tej zimi še nismo doživeli — snežilo je namreč tako, kot bi iz žaklja moko vsipal — so veseli gornjanci, velikj in mali, le pregazili iz vseh strani gorske zametene poti in napolnili dvoranico pri Wundru kar za dvakratno predstavo, popoldne in zvečer. Vrli Flajberžani so pokazali ljubezen do deklet svoje krvi in jim izkazali spoštovanje. Dali so pa tudi priznanje njihovu delu v kuharski umetnosti ter priznanje njihovi sposobnosti v odrskih nastopih.

Veliko užitka so gledalcem nudili ti nastopi v rajanju, prizorih, petju in deklamacijah. „Kuhar“ je tako imenitno kuhal, da je skoraj vse popokalo, kar je bilo živega v dvorani, pa ne od „Eintopfa“, marveč od smeha.

Izvrstni so bili vsi nastopi deklic in teh originalno preprostih dekličev s prikritimi talenti — „izpod Vrtače, ki so tače: so vse domače in pridno se učo, da nekaj znajo; zato pa več veljajo kot srebro in zlato...“

Peovski koncert v Šmihelu pri Pliberku

Na pustno nedeljo je bil pri Šerčerju pevski koncert šmihelskega pevskega zbora. Zbor je nastopil polnoštevilno. Zadržan je bil predsednik zbora g. dr. Franc Krajger; imel je službo v bolnici. Franc Kropivnik pa je bil v Kolbnitz-u na delu! Povezavo je tokrat prevzel g. župnik sam. Sveta tišina je vladala v dvorani. Z užitkom je občinstvo poslušalo dobra izvajanja zbora. Lepa pesem, dobro podana, ki prihaja od srca, sega vedno zopet do srca. Dvorana je bila dobro zasedena, zaradi zelo slabega vremena je moral marsikateri daljni poslušalec ostati doma, ki bi drugače rad bil navzoč pri koncertu. Program je bil približno isti kot v št. Primožu, zaradi tega pesmi ne bomo vnovič navajali.

Delo zbora nas vedno zopet veseli. Vsak pevec vrši pri nas na Koroškem važno prosvetno delo. Že s tem, da se goji slovenska pesem, se na najbolj učinkovit način dokazuje naš slovenski življenjski na Koroškem! Vsepovsod hočejo poznati na Koroškem le nemško kulturo, nemški jezik, nemško pesem; zato je tembolj hvalevredno, če se goji tudi slovenska pesem na Koroškem.

Zbor, ki šteje 40 članov, je za koroške razmere nekaj redkega in razveseljivega. Kje na Koroškem se more postaviti zbor s tem številom? Pa tudi kakovost zbora je dobra, zelo dobra; najvišji predstojnik cerkvene oblasti je ob priliki birme izrekel svojo posebno pohvalo in priznanje zboru: „To pa so šolani pevci.“ Večina tistih pevcev še sodeluje pri zboru. Saj je vsak podeželski zbor kakor mali organizem, pevec raste v zboru, se izpopolnjuje in šola, doseže gotovo stopnjo, ob svojem času pa mora zaradi danih razmer zbor zopet zapustiti (zaradi službe, poklica itd.). Na tem vednem premikanju trpi vsak zbor, posebno še podeželski zbori zaradi oddaljenosti! Pevovodja Miha Sadjak je računal tudi s tem večnim premikanjem! Poleg močnega, izvežbanega števila starejših in sigurnih pevcev se šola in včenja v zbor zelo številni in razveseljivi mlad naraščaj, ki daje zboru upanje tudi za bodočnost!

Zbor je nastopil tudi že v Trstu in Gorici! Svojo kvaliteto je ohranil in jo vedno zopet stopnjuje!

Razveselil nas je pogumni nastop Mačkovega Albina v solospetu „Župan“! Albin, imaš talent in pogum, kar naprej! Še večkrat bi te radi videli na odru ter slišali tvoj glas! Pa kar si zapel, bodi tudi sam: pošten Slovenec prav vsak dan!

Glavni delokrog zbora pa je na cerkvenem, bogoslužnem polju! Že leta sem lepša in povzdiguje cerkvene slovesnosti s svojim petjem! Poje v božjo čast in v spodbudo

Po večerni prireditvi naš je plesoči „pust“ s počmi besedami povabil k preprosti domači zabavi. Vse, staro in mlado, stari in mladina, se je pod vtisom praznika mladih kuharic z'balala v razigranem razpoloženju. Marsikatera starodavna flajberška pesem je privrela iz globočine kmečkih src in duš in se dvignila v veselo družbo očancev in mamic, prebudila starodavno zavest gorskega roda in jo sadila v mlada srca, ki prevzamejo prastaro tradicijo ljudstva izpod Žingarice in Vrtače.

Naslednji dan so se hvaležne učenke poslavljale od svojih učiteljic, gospe Marte in gospodične Milke. Vemo, da živi tod zdrav rod in da zrnje naukov ni padlo na skalo. Želimo, da bi mlade kuharice kuhale dobrih možem in otrokom v dobrih časih!

Tu pa se zahvalimo še č. g. župniku, ki je nudil streho in podporo tečaju in dal na razpolago štedilnik. Zahvaljujemo se še posebej Wundrovi hiši, gospodarju in vsem onim, ki so z ljubeznivo gostoljubnostjo pomagali vodstvu in tečajnicam k dobro uspelemu prazničnemu dnevu kulturne prireditve.

vernikov v hiši božji. Vedno zopet obstoji potnik, ko čuje ubrano, lepo petje ob velikih slavnostih cerkvenega leta kakor tudi ob posameznih nedeljah! Dobro se še spominjamo krasnega petja ob priliki posvetitve zvonov, birme in dnevov vednega čiščenja, ko smo kar tako srkali vase lepe melodije krasnih pesmi. Na cerkveno pranganje ter druge slovesnosti — vedno zopet smo slišali milodonečo pesem! Ob prazniku in spominu naših dragih rajnih se človek počuti čisto drugačnega, ko ob svečanosti za rajne zadoni preko grobov: „Blagor mu, ki se spočije...“ ali pa „Oj Doberdob“ moškega zbora! Tukaj vrši zbor lepo apostolsko nalogo in nalogo naše domačnosti! Ni pogreba bodisi reveža ali bogatina, da bi zbor ne prišel in zapel; tukaj se mora še posebej priznavati in pohvaliti njegova požrtvovalnost! Enako pri porokah! Tako smo hoteli malo nakazati požrtvovalno in nesebično delovanje šmihelskega pevskega zbora, ki daleč naokrog slovi tako glede svoje kakovosti kakor glede svojega števila.

Peovski nastopi na Koroškem v tem lepem okviru so res s'lnno redki, na žalost!

V imenu občinstva naprošamo zbor in vrlega šmihelskega pevovodjo Miho Sadjaka, naj svojih talentov ne pustijo ležati ob strani, ampak naj naprej pojejo v božjo čast v cerkvi in v spodbudo vernikov, izven cerkve pa v užitek poslušalcev in za gojitev slovenske domačnosti! „Na svidenje“!

v. j.

Dva soseda

V vasi sta živel dva kmeta, ki sta bila zelo dobra prijatelja. Prvi je bil sicer nekoliko prevzetan, drugi pa ponižen in bogaboječ. Nekoč je prišel prvi k drugemu vprašat, če bo šel drugi dan na konjski semenj. „Bom, če Bog da,“ mu je odgovoril kmet. „Jaz pa pojdem, če Bog da ali pa ne“, se mu je zasmel prijatelj.

Dogovorila sta se, da bosta zapregla samo en par konjev in se skupno odpeljala v mesto.

Ponižni kmet drugo jutro rano vstane in pripelje konja k sosedu. Toda kako se je začudil, ko je našel prijatelja vsega prepotenega v postelji. „Kako pa bo? Bova šla, ali ne?“ ga je vprašal. „Poslušaj, jaz ne bom šel,“ je žalostno odvrnil sosed, „ker mi je ponoči konj poginil.“

Prvi je pomislil na njun sinočnji razgovor in je v prepričanju, da je boljša ponižnost kot prevzetnost, zapregel konja ter se odpeljal na semenj.

MLADINA PIŠE:

Resnost življenja

Ali ni za nas vse pravo doživetje — prvi šolski dan. Vsi ga ljubimo. Ob misli nanj se nam vzbujajo spomini na prošle, lepe čase. Pogled se obrača nazaj v preteklost in srce postane mlado kakor nekdanj, ko smo še hodili v šolo.

Še danes vem popolnoma točno, kako je bilo takrat. Star sem bil šest let in mnogokrat sem slišal govoriti v domači sobi o tem, da bom tudi jaz moral sedaj v šolo in da se bo pričela zame resnost življenja. Pri takih razgovorih mi je bilo vedno nekoliko tesno pri duši, kajti, čeprav nisem razumel smisla, mi je vendar bilo jasno, da je minil čas zlate svobode in brezskrbnosti. Nič več se ne bom podil ves dan preko travnikov in polj ali se razgledoval z visoke jablane po deželi. Tudi za mojo najljubšo igro ne bo več toliko časa. — Kako pa je bilo z Metko, mojo malo zlatolaso prijateljico s sosedove domačije? Tudi za njo se je pričela ta skrivnostna „resnost življenja“ in jaz naj bi z njo obiskoval šolo. Oba sva živela na gorsk h posestvih, ki sta bili precej oddaljeni drugo od drugega. Mišila sva, da se s sončno planino že konča svet. Pršla sva le redkokdaj v vas. Sedaj pa naj bi bila to najina dnevna pot v šolo, strma steza ob gorovju in nato preko travnikov in polj.

Imel sem prazničen občutek, ko so me oblekli v nedeljsko obleko ter mi s trudom skrbno počesali kuštrave lase. Nato sem nastopil pot v šolo. Moj oče je šel z menoj v dolino. Spotoma smo došli tudi mojo prijateljico v igri Metko, ki je sedaj postala moja šolska prijateljica. Med potjo nismo mnogo govorili. Naše misli so bile zatopljene v dogodke, ki pridejo.

Šolska soba je bila majhna, tudi vas ni bila posebno velika. Tu je bilo vse na nogah. Gospod učitelj — jaz sem ga že spoznal, ker je večkrat obiskal mojega očeta — nam je odkazal sedeže in tako se je pričelo. Vsaj zdelo se mi je tako, kajti mala Metka ni smela sedeti poleg mene na deski strani. Ustaj sem se moral poleg popolnoma tujega dečka, ki je bil šele kratek čas v vasi ter je nosil mornariško obleko. Zdelo se mi je, da sem zelo siromašen poleg njega. Tam na drugi strani pa sem videl Metko, ki se je živahno razgovarjala z neko deklico iz vasi. Niti za trenutek ni pogledala semkaj k meni. To me je zbolelo, kajti do tega dne je pripadala samo meni, a sedaj sem čutil, da se bo to vse spremenilo. Šele sedaj sem pričel razumevati pomen besed „resnost življenja“. Danes se mi to samemu smešno zdi, toda takrat je ta neznan dogodek globoko prodril v mojo otroško dušo. In prišlo je tudi tako, da je Metka imela večkrat kako prijateljico pri sebi, a jaz sem se moral sam igrati...

Zrastel sem, dobil sem dolge hlače in se že igral ob nedeljah z dečki na kegljišču. Toda tudi Metka ni ostala majhna deklica. Odsšla je kmalu nato v mesto, kjer sem jo pred kratkim srečal po dolgih letih. Govorila sva o nekdanjih skupnih doživljajih in jaz sem ji pripovedoval tudi o najinem prvem šolskem dnevu. Prisrčno se je smejala.

„Ali je bila to vsa resnost življenja, ki si jo spoznal?“ je šalljivo vprašala.

Zamislil sem se.

„Mnogo sem preživel,“ sem odvrnil. „Usoda mi je prinesla marsikak udarec. Toda nikdar nisem tako občutil, kaj se pravi „resnost življenja“, kakor oni prvi šolski dan.“

K — a

ZA DOBRO VOLJO

V pekarni

Dva dečka sta stopila v pekarno.

„No, kaj bi pa rada?“ ju prijazno vpraša prodajalka.

Dečka se vprašujoče spogledata.

„Ali bi rada kruh?“ ju prodajalka vprašuje dalje. „Koliko pa? Pol hleba ali cel hleb?“

„Ne, kruha ne,“ odgovori eden dečkov.

„Mogoče maslene žemlje ali kifeljčke?“

„Ne,“ odkimata dečka.

„Mogoče štruklje? Orehove ali rozinove?“ Dečka poželjivo motrita štruklje in cna-kata z jezikom.

„Koliko denarja pa vama je dala mama s seboj?“

„Nič,“ odgovorita dečka.

„Zakaj pa vaju je potlej poslala sem?“

Dečka po dolgem obotavljanju odgovorita:

„Mama bi rada vedela, kako pozno je, ker se je naša ura ustavila.“

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

ALPHONSE
DAUDET:

Zadnji šolski dan

Ono jutro je bilo zelo pozno, ko sem šel v šolo, in zelo sem se bal, da ne bom ozmerjan, tem bolj, ker nam je rekel gospod Hamel, da nas bo vprašal o deležnikih, in jaz nisem vedel o tem niti besedice. Za trenutek me je objela misel, da bi šel za šolo in blodil po polju.

Vreme je bilo tako lepo, tako gorko. Od gozda sem so se glasili kosi in na travniku za mlinom in žago so se urili Prusi v orožju.

Vse to me je bolj zapeljevalo kot pravila o deležnikih, a v meni je bila moč, da sem se ustavil in hitro odšel v šolo.

Ko sem šel mimo županstva, je stalo mnogo ljudi pri majhni tablici. Od tu so prišla sama slaba poročila, o izgubljenih bitkah, ukazi vojaških mogotcev; in mimogrede sem si mislil: „Kaj je neki zopet?“

Ko sem tako tekkel čez trg, me je poklical kovač, ki je ravno bral s svojimi vajenci razglas: „Nikar ne hiti tako, moj mali; še dosti zgodaj boš prišel v šolo!“

Mislil sem, da se hoče iz mene norčevati in stopil sem ves zasopel na malo dvorišče gospoda Hamela.

Navadno je bil pred začetkom pouka velik hrup, da se je slišalo prav na cesto, pulte so odpirali in zapirali, naloge so vsi skupno glasno ponavljali in si tiščali ušesa, da bi se mogli bolje učiti in učitelj je tolkel z dolgim ravnilom po mizi:

„Mir, mir!“

Zanesel sem se na ta ropot, hoteč neopažen priti do svoje klopi; a ravno oni dan je bilo vse mirno, kakor nedeljsko jutro. Skozi odprto okno sem videl, kako so moji tovariši že sedeli v vrstah na svojih prostorih in kako je hodil gospod Hamel s strašnim, železnim ravnilom pod pazduho po razredu. Moral sem odpreti vrata in vstopiti med to veliko tišino. Le pomislite, kako sem bil rdeč in kako sem se bal! A gospod Hamel me je prijazno pogledal in nežno dejal: „Hitro pojdi na svoje mesto; pravkar smo hoteli brez tebe začeti.“

Stopil sem čez klop in se tusedel k svojemu pultu. Šele potem, ko sem se nekoliko otrese strahu, sem opazil, da je bil oblečen naš učitelj v svoj lepi, zeleni jopič in v kratke hlače, tkane iz črne svile, ki si jih je privoščil le ob slavnostnih dneh ali razdelitvi daril. Sploh je ležalo na celem razredu nekaj izrednega, slovesnega. A najbolj me je presenetilo, da so sedeli v ozadju dvorane, na klopih, ki so bile navadno prazne, vaščani, tihi kot mi, prejšnji župan, prejšnji pismo-noša in še druge osebe.

Vsi so bili vidno žalostni; in Hauser je

prinesel s seboj staro, na robovih razcefrano knjigo, ki jo je imel odprto na kolenih; med njene liste pa je vtaknil svoja velika očala.

Ko sem se vsemu temu čudil, je stopil gospod Hamel za kateder in nam rekel z istim nežnim glasom, s katerim me je sprejel: „Otroci moji, zadnjikrat vas jaz poučujem. Novi učitelj pride jutri. Danes je vaša zadnja francoska ura. Prosim vas, pazite.“

Te besede so me pretresle. Ah, zlobneži! To torej so naznanili županstvu?

Moja zadnja francoska ura! ...

In znal sem komaj pisati! Nikoli več se torej ne bom učil! Kako sem se jezil nad izgubljenim časom, nad zamujenimi šolskimi urami, ko sem razdiral gnezdeca in se drsal! Moje knjige, ki so se mi še pravkar zdele tako dolgočasne, tako neznosno težke, slovnica, moja zgodovina, vsi so se mi zdeli sedaj stari prijatelji, katere sem le nerad zapustil. Pravtako tudi gospod Hamel. Pri misli, da nas bo kmalu zapustil, da ga ne bom videl nikoli več, sem pozabil vse kazni, vse udarce z ravnilom.

Ubogi mož!

V proslavo tega zadnjega šolskega dneva je oblekel svojo lepo, praznično obleko in sedaj sem razumel, zakaj so bili ti stari vaščani v ozadju dvorane. Hoteli so s tem izraziti svoje obžalovanje, da niso prišli večkrat v šolo. Bila je to nekaka zahvala naše-

André Maurois:

MR AVLJE

Med dvema steklenima ploščama, zvezanima med seboj s papirjem, prilepljenim na robovih, se je nemirno premikala in pridno delala skupina malih, rjavih mravljev. Trgovec je dal mravljam malo peska, ki so ga razorale v koncentrične galerije. V sredi ste lahko opazili malo večjo mravljo, ki je bila skoraj vedno na istem mestu. To je bila kraljica, katero so mravlje hranile z velikim spoštovanjem.

„Ne bodo vam delale nobenih skrbi,“ je zatrjeval prodajalec; „zadostuje, če jim daste vsak mesec skozi tole odprtino eno kapljico medu ... Eno samo kapljico. Mravlje že same gledajo, da ga odnesejo in pravično razdele.“

„Kapljico na mesec!“ se čudi mlada žena. „Ena sama kapljica, pravite, da zadostuje vsej tej številni družini za cel mesec?“

Nosila je velik, bel slamnik, njena obleka pa je bila iz rožastega blaga in brez rokavov. Trgovec jo je gledal nekako žalostno.

„Kapljico na mesec,“ je ponovil.

mu učitelju za njegovo štiridesetletno, zvesto službo in izpolnjevanje dolžnosti domovini, ki se je poslavljala z njim ...

Tako daleč sem bil s svojimi mislimi, ko sem nenadoma zaslišal svoje ime. Prišla je vrsta name, da povem, kar znam. Kaj vse bi bil dal, če bi bil mogel naštetih pravila o deležnikih glasno in jasno brez napake od začetka do konca, a zmešala se mi je štrina že pri prvih besedah in umolknil sem, zibajoč se v klopi s težkim srcem sem in tja, in si nisem upal dvigniti glave. Vendar sem slišal, kako mi je gospod Hamel dejal: „Ne bom te zmerjal, kaznovan si dovolj ... Tako mora priti, kajti vsak dan se tolažimo: Ah, saj imam še čas, naučil se bom jutri. In potem vidiš, kaj se zgodi ... To je bila velika nesreča naše Alzacije, da je vedno odlašala pouk na jutri. Sedaj imajo ljudje prav, ki govorijo: Kaj! Francozi hočete biti, pa ne znate v svojem jeziku ne govoriti ne pisati! A tega nisi kriv vsega le ti. Mi vsi si imamo precej očitati.“

„Vaši starši niso vašega pouka dovolj upoštevali. Raje so vas pošiljali na polje ali v predilnico, da so zaslužili nekoliko več denarja. Ali si moram očitati kaj tudi jaz? Ali vam nisem mnogokrat naročil zaliti moj vrt, namesto da bi delali? In če sem hotel loviti ribe, ali sem pomišljal, da vam dam prost dan?“

Potem je pričel hoditi gospod Hamel od enega do drugega in govoril z nami o francoskem jeziku, rekoč, da je najlepši, najčistejši jezik na svetu; moramo ga ohraniti in nikoli ne pozabiti, ker ljudstvo, ki zabrede v sužnost, ima ključ do svoje ječe, dokler ohrani svoj jezik. Potem je vzel slov-

„Oh, kako je to čudovito, očarljivo!“ je vzkliknila. In kupila je prozorno mravljišče.

„Dragec,“ pravi ona, „ali si videl moje mravlje?“ Držala je malo, živo ploščo med svojimi bledimi prstki z barvanimi nohti. Mož, sedeč poleg nje, jo je ljubeznivo pogledal ter navdušeno vzkliknil: „Kako znaš napraviti življenje zanimivo, draga ... Pri tebi je vse novo, raznovrstno ... Sinoči koncert, danes te mravlje ...“

„Glej, dragec,“ pravi ona z otroško gorečnostjo, „vidiš tole ogromno mravljo? Vse ostale, delavke, ji služijo ... Jaz jih hranim sama ... In ali mi boš verjel, dragec? Kapljica medu jim zadošča za ves mesec ... Ali ni to poetično?“

Cez osem dni so se že vsi naveličali mravljišča. Ona ga je skrila na kamin v svoji sobi ter ga pokrila s steklom. Ob koncu meseca je pozabila na kapljico medu za kraljico, ki je poginila zadnja.

nico in pojasnil našo nalogo. Čudil sem se, kako sem vse razumel, vse, kar je povedal, se mi je zdelo lahko. Mislim tudi, da nisem še nikoli pazil tako dobro in da ni učitelj še nikoli razlagal s toliko potrpežljivostjo. Skoraj bi mogel verjeti, da nam je hotel vlti ubogi mož pred svojim odhodom vse svoje znanje naenkrat.

Ko je bila slovnica končana, smo pričeli pisati. Ta dan nam je prinesel gospod Hamel čisto nove liste, na katerih je bilo z lepo okroglo pisavo napisano: France, Alsace, Alsace, France. Bili so kakor majhne zastavice, ki so plapolale na naših pultih po celem razredu. Treba je bilo videti, kako marljivo in tiho smo vsi delali! Slišalo se je le praskanje peres po papirju. Hrošči so prileteli v sobo, a nikdo se ni zmenil zanje, niti najmlajši ne, ki so pisali z veliko važnostjo, kakor bi bilo to resnično francoščina. Na šolski stehi so grlili golobi, a nas niso motili.

Od časa do časa, kadar sem obrnil oči od svojega lista, sem videl, kako je stal gospod Hamel nepremično za katedrom in opazoval predmete okoli sebe, kakor bi hotel odnesti z enim pogledom vso šolsko sobo. Le pomislimo! Štirideset let na istem mestu, dvorišče vedno pred seboj in isti razred. Le klopi, pulti so bili zelo obrabljeni; orehi na vrtu, ki jih je bil sam vsadil, so bili že veliki. Kako je moralo boleti srce ubogega moža, zapustiti vse te reči in slišati korake svoje sestre, ki je hodila v gornji sobi sem in tja in pospravljala v kovček; kajti naslednji dan sta morala oditi, za vedno zapustiti deželo! Vkljub temu se je zatajeval, da je počeval do konca.

Po pisanju smo imeli zgodovino, potem so jeli malčki svoj ba, be, bi, bo, bu. Na koncu šolske sobe si je nataknil stari Hauser svoja očala in držeč knjigo z obema rokama, je črkoval. Videti je bilo, da se je resnično trudil, njegov glas je v vznemirjenju trepetal in bilo ga je tako smešno poslušati, da bi se bili mogli vsi smejati in jokati.

O, spominjal se bom tega zadnjega šolskega dne ...

Nenadoma je udarila cerkvena ura dvanaest. Isti trenutek so se oglasile pod našimi okni trompete Prusov, ki so se vračali z vaju.

Gospod Hamel je ves bled vstal. Pa nikoli se nam ni zdel tako velik.

„Moji prijatelji,“ je dejal, „moji otroci, jaz, jaz ...“

A besede so mu ostale v grlu, ni mogel dokončati stavka. Obrnil se je k tabli, vzel kos krede in z vso močjo pritiskajoč je napisal tako debelo, kakor je mogel:

Zivela domovina!
A obstal je, glavo naslonjeno na steno, in nam dal z roko znamenje:

„Šola je končana. Pojdite!“

Ladja morskoga roparja

Prevod iz angleščine

(7. nadaljevanje)

Svoj čas je odslužil — pri preizkušnji so ga skoraj zvrgli zaradi njegovega smejanja — in potem je šel zopet smehoma na morje. Poveljeval je nekoč čolnu, ko so namerjali zajeti francosko korveto, in ko je bil na njenem krovu, se je tako zelo zabaval in smejal malemu francoskemu kapitanu, ki je skakal okoli s svojim za marsikoga usodnim mečem, da je dobil naposled sam od kapitana znamenje, ki ga je podrlo na tla. Zaradi tega boja in glede na njegovo rano so ga povišali za poročnika; bil je pridelnjen neki linijski vojni ladji v Zapadni Indiji. Tamkaj se je smejal spricho rumene mrzlice, postal poveljnik krasnega, bojni ladji pridelnjenega skunerja ter bil poslan na križarjenje, da pridobi za admirala plen, zase pa povišanje, ako bi bil tako srečen, da bi vse to dosegel v srečnem boju.

Peto poglavje
SLEEPER'S BAY

Na zapadnem afriškem obrežju je majhen zaliv, ki je prejel več nego eno ime od mornarjev, ki so slučajno tja prišli. Prvo ime so mu dali pogumni Portugalci, ki so se prvi upali na odprto vodovje južnega Atlantskega oceana; toda to ime je že pozabljeno, odkar so izgubili svojo moč na morju; ime, ki so mu ga dali volnolasi domačini, se najbrž nikdar ni zvedelo po svetu; vendar pa je že na starih angleških zemljevidih znanamovan z imenom: Sleeper's Bay.

Ob obrežju tega zaliva je nekoliko prista-

nišč, ki so tudi zelo potrebna; celina pa, ki tvori ta mali zaliv, nudi človeškim očem kaj malo vabljiv in mikaven prizor. Na obrežju ni videti ničesar drugega kakor bel pesek in tu in tam majhne griče, ob katere udarjajo valovi Atlantskega oceana. Vse je golo in nikjer ni najmanjšega sledu o rastlinstvu. Razgled v notranjo deželo zakriva gosto ozračje z zračnim odsevom, ki kaže ponekod debela bližnjih palm, toda tako zlomljena in pokvarjena od lomljenja žarkov, da si more človek v teh slikah predstavljati vse drugo kakor drevice in sence. Voda v zalivu je mirna in gladka kakor zrcalo. Ob tem obrežju vlada neprestan molk prirode. Niti majhne sapice ni nad stekleno vodno gladno, vso razgredo od navpično padajočih sončnih žarkov, ki razlivajo čez njo obilico svetlobe in toplote. Nikjer ni videti niti ene morske ptice, ki bi mahala s peruti ali mirno plavala v zraku ali z bistrim očesom prodirala globino, vsak trenutek pripravljena planiti na svoj plen. Povsod je tišina, samota, pustota. Edino znamenje življenja so plavuti morskih somov, ki ali leno plavajo po vroči vodi ali pa mirno leže v poldanski vročini. Tako puste, mrtve, dolgočasne pokrajine si skoro ne moremo misliti, razen če poletimo v duhu v mrtve, ledene pokrajine na zemeljskih tečajih.

Ob vhodu v ta zaliv, v plitvi vodi, je ležala ladja, zasidrana, toda nepremična kakor smrt. Takoj bi bila obrnila nase pozornost vseh, tudi ako bi bila v največjem in najživahnem pristanu vsega sveta. Tako krasne so bile njene poteze, da bi si človek skoraj mislil: To je prirodno čudo, name-

njeno za poživljanje oceana in ustvarjeno od roke nebeskega Stvarnika, da pripomore do lepote in mnogovrstnosti njegovih del. Kje bi tudi bilo mogoče najti med vsemi živalmi od velikanskega levijatana do najmanjše morske živali, od velikega albatrosa do najmanjšega oznanjevalca viharja, kje bi bilo najti živo bitje ali stvar, lepše in bolj enakomerno upodobljeno, kakor je bilo to delo človeške spretnosti, čigar krasna oblika in elegantno se zožujoče strani so bile sedaj edino, kar se je videlo med obzorjem in nebom.

Toda žal! Zgrajena je bila iz lakomnosti, da podpira krvoločnost in nepravico, opravljala pa je sedaj še bolj sramotno delo. Prej je bila ladja za sužnje — sedaj pa je slovita in še bolj strašna razbojniška ladja „Avenger“.

Nj bilo vojne ladje kateregakoli naroda, da ne bi bila imela povelja preganjati to ladjo, ki je bila toliko srečna in uspešna na svoji zločinski poti. Ni bilo trgovske ladje v nobenem delu neizmerne vodne ravnine vsega sveta, katere mornarji ne bi bili trepetali, kadar so začeli ime „Avenger“ in se spominjali vseh grozovitosti, ki jih je izvršilo moštvo te ladje. Že povsod je bila ta ladja — na vzhodu, zapadu, severu in jugu in povsod je pustila za seboj sledove plenitve in moritve. Tukaj je sedaj ležala v mirni lepoti. Spodaj je bila pobarvana črno, vmes pa se je vila ozka rdeča črta — visoki jambori in vse drugo pa je bilo pobarvano belo. Na sprednjem in zadnjem delu ladje je bilo razprostrto platno, da varuje moštvo vročih sončnih žarkov. Povsod je bilo videti jasna znamenja, da vodi ladjo

izurjena in stroga roka. Skozi prozorno vodo so se svetili bakreni okovi, in kdor je pogledal s krova v temnomodro morje, je jasno videl spodaj peščeno dno in sidro. Ob zadnjem delu ladje je plaval majhen čoln, in teža vrvi, s katero je bil privezan k ladji, ga je skoro popolnoma pritezala k njej.

Pojdimo na krov te ladje. Prvo, kar bi nas presenetilo, bi bilo to, da smo se zmotili glede njene prave velikosti, ko smo jo opazovali od daleč. Nikar da bi našli ladjico kakih devetdeset ton, bi morali reči, da jih ima dvesto ter da je nenavadno široka. Krov je bil obit z ozkimi trdimi deskami, brez najmanjše izdolbine ali vdrtine. Iz manilske konoplje narejene vrvi so bile lepo navite na bakrenih žeblih in bela barva krova je bila v krasnem nasprotju z zeleno barvano ograjo. Kompasna hišica je bila vložena z umetno obdelanim mahagonijevim lesom in okrašena z medenino. Svetle muškete so bile lepo razpostavljene okoli velikega jambora, kavliji za privlačenje tujih ladij pa so bili razvrščeni okoli velikega drevesa.

Sredi ladje, med sprednjim in glavnim jamborom, je slonel dolg, meden top na lafeti, ki se je dala zavrteti okoli in okoli in je bila urejena tako, da so jo mogli spustiti dol v ladjo in zakriti. Na vsaki strani krova je stalo na lafetah po osem medenih, skrbno izdelanih topov manjšega kalibra. Sploh je pričala vsa ladja o spretnosti ladjedelčev in njena oprava o njegovi razsodnosti, ko človek ni pogrešal ničesar potrebnega in je bilo vse urejeno jako okusno.

(Dalje prihodnjič)

1x Königin der Früh
stärket für des Tages Müh**2x König**in der Pause
und am Nachmittag zur Jause**3x König**abends dann
hört man sich im Radio an!Ponedeljek, 14. marca 1955, ob 19. uri:
Toto - kralj! Kremaste rezine — sladko jajč-
no oko — češnjevo pečivo — češpljevo pe-
civo — Böhmsche Dalken — jabolčni kolač

KOROŠKA DEŽELNA GASILSKA ZVEZA

težko prizadeta naznanja, da se je gospod

Hans Rogy

2. namestnik komandanta Koroške deželne gasilske zveze,

bivši komandant Deželne gasilske zveze

in član

avstrijskega zveznega gasilskega odbora

pri izvrševanju svojega poklica smrtno ponesrečil.

Plemeniti in narodu koristni ukrepi in dejanja tega z ideali prežetega, poštenega in pogumnega gasilskega tovariša in udeleženca obrambnih bojev, ki mu je Deželna gasilska zveza s popolnim zaupanjem poverila svoje vodstvo v najtežjih letih, bodo ostali v živem spominu domovini tudi v bodoče.

KOMANDANT DEŽELNE GASILSKA ZVEZE:

Kohla**Graditelji hiš in poslopij!**

Najboljšo cementno strešno opako, sive in rdeče proizvodnje, visoke cementne štrikotne zidne kamne ter razne oblike cementnih cevi nudi in dobavlja domača izdelovalnica strešne in zidne opake po ugodnih cenah. Naročite že sedaj!

Friedrich SteinbergerCELOVEC - KLAGENFURT, Kanaltalersiedlung
Heimstättenstrasse 26

DAMSKE PLASČE

MOSKE OBLEKE

najboljše kvalitete in kljub temu poceni pri

Pleikner OHG.

BELJAK, HAUPTPLATZ NR. 28

Oglašuj v našem listu!**KELAG**

OKRAJNA UPRAVA CELOVEC

Javnosti se sporoča, da sta novozgrajeni 20.000 voltni prosti vod visoke napetosti od transformatorske postaje Podsinja ves (Hundsorf) do Velinje vesi (Wellersdorf), Bilčova (Ludmannsdorf) in Bach, kakor tudi novozgrajene transformatorske postaje Velinja ves, Bilčovs in Bach

od nedelje, dne 6. marca
pod tokom visoke napetosti.

Da se preprečijo nesreče je treba brezpogojno opustiti vsako dotikanje voda in drugih naprav, ki so pod visoko napetostjo ali pa visečih žic, ker je to življenjsko nevarno.

Otvoritveno naznanilo

Občinstvu in častiti duhovščini damo na znanje, da smo otvorili v CELOVCU, ST. VEITER STRASSE 35, galvanično delavnico, kjer izvršujemo vse cerkvene kovinaste predmete, kakor: kelihe, monstrance, svečnike itd.

Tudi pozlatitev, posrebitvev in pokromanje vseh v našo stroko spadajočih predmetov. Popravila točno in natančno.

Paulitsch & Radl

GALVANIČNI ZAVOD

KLAGENFURT, ST. VEITER STRASSE NR. 35

Kolesa, motorji, lastna delavnica za stroje, delo solidno in poceni v znani celovški mehanični delavnici.

Zanesljivi odjemalci
dobijo tudi na obroke.**Johann Novak**MEHANIČNI IN KLJUČAVNICAR
KLAGENFURT, Feldmarschall-Konrad-Platz 1

SEMENSKA HISA

J. KAUSCHEJ

ustan. leta 1883 - večkrat odlikovana

Zoološka strokovna trgovina.
Strokovna prodajalna piščancev
vseh vrst pasem

KLAGENFURT, ALTER PLATZ 20
Telefon 57-03
in 10.-Oktober-Strasse 4

Gute Laine in der Früh? Doch! Wenn man sich etwas vergönnt, das den Morgen gleich freundlicher macht: einen guten Milchkafee aus Melanda. Eine Rolle kostet nur mehr S 9,30, darum:

jetzt auch
täglich...

KAFFEEMITTEL MIT 37 1/2 % BOHNENKAFFEE

Dunajski velesjem pred vrati

Na tiskovni konferenci, katera se je vršila pred kratkim v hotelu „Sandwirt“, je poročal tiskovni šef dunajskega velesjema zvezni svetnik Porges o letošnjem spomladanskem velesjemu, ki bo od 13. do 20. marca.

Po predavanju zanimivega filma, v katerem so pokazali izrezke iz tekstilne, mehanične in druge industrije, kakor tudi poljedelske stroje, živinorejo, je g. Porges posebno poudaril, da je pri skupnem številu 3600 razstavljalcev število razstavljalcev iz inozemstva spet zelo naraslo. Na lanskem jesenskem velesjemu je razstavljalo 1200 inozemskih tvrdk, medtem ko se je število za letošnji spomladanski sejem dvignilo na 1600 tvrdk, ki bodo zastopale 15 držav.

Najmočnejše bo zastopana Zahodna Nemčija s 1000 tvrdkami. Na drugem mestu bo Anglija s 131 tvrdkami, Švica s 110, ZDA s 84 itd. Avstrijske zvezne dežele bodo zastopane po 400 tvrdkah, od teh jih iz Koroškega razstavlja 19.

Po daljši periodi modnega razvoja bo spomladanski sejem brezdvomno pokazal, kako je Dunaj znal inozemsko pobudo izkoristiti in obdelati. In tudi sicer bo oblačilni in sploh tekstilni sektor nudil mnogo novega in dragocenega. Poleg mizarke industrije je zastopana industrija za gospodinjstvo, gradnjo, stroji za izdelovanje hrane, pisarniški material, industrija pisarniških strojev s svojimi novimi posebnostmi. Ekspontu na sektorju poljedelskih in kmetijskih strojev pripade z ozirom na lastno kmetovanje Avstrije in lastno pridelovanje hrane velik pomen. Kot novosti na tem polju pa dejo v prvi vrsti v oči zelo praktični traktorji, avto-kosilni stroji, stroj za basanje sena in zelene krme, stroj za zbiranje krompirja, razni „šleperji“ za agrarne namene itd.

V okviru spomladanskega velesjema bo raketni in astronomski muzej razstavljal in kazal filme o na-

predku in znajdbah v vesemirju in letalski tehniki. Pri tem bodo polagali važnost na raketne iznajdbe in vožnjo na luno.

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

Nedelja, 13. marca: 07.20—07.25 Duhovni nagovor. 07.25—08.00 S pesmijo pozdravljamo in voščimo. — Ponedeljek, 14. marca: 13.55—14.25 Poročila in objave. Za našo vas. — 18.45—19.00 Slovenske melodije. Igra R. Pilih. — Torek, 15. marca: 13.55—14.25 Poročila in objave. Zdravniški vedež. Narodne pesmi. — Sreda, 16. marca: 13.55—14.25 Poročila in objave. Iz domačih logov. Poje Butejev sekstet. — 18.45—19.00 Iz tehnike in znanosti. — Četrtek, 17. marca: 13.55—14.25 Poročila in objave. Biseri slovenske književnosti: I. Cankar — Bela krizantema; Hlapec Jernej (odlomki). — Petek, 18. marca: 13.55 do 14.25 Poročila. Vse najboljše... (voščila). — 18.45—19.00 Za god... (nadaljevanje voščil) — Sobota, 19. marca: 09.00—10.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. — 18.30—19.00 Jožefom na čast. — Nedelja, 20. marca: 07.20—07.25 Duhovni nagovor. — 07.25—08.00 S pesmijo pozdravljamo in voščimo.

OBVESTILO

Slovenska radijska postaja v Trstu „Radio Trst II, katera oddaja lokalne programe v slovenščini, je spremenila svoj naziv v „RADIO TRST A“, Trieste, Trg Oberdan, 5.

En starček je biv, je SCHLEPPE rad piv, dolgo je živ!**KINO**CELOVEC-KLAGENFURT
STADTTHEATER

11. do 17. 3.: „Rittmeister Wronsky“ (ni za mladino)

PRECHTL

11. do 14. 3.: „Dschungel ohne Gnade“ (ni za mladino)

15. do 17. III.: „Schloss Hubertus“ (barvni film)

VOLKSKINO

11. do 17. 3.: „Gitarren der Liebe“

DOBRLA VES

12. 3. ob 20. uri in 13. 3. ob 16. uri: „Geheimnis vom Bergsee“ (ni za mladino)

16. 3. ob 20. uri: „Hochzeit auf Reisen“ (ni za mladino)

PLIBERK

12. do 14. 3.: „Seine dritte Frau“ (za mladino do 14. leta prep.)

16. do 17. 3.: „Der Arzt und das Mädchen“ (ni za mladino)

Vsak teden nove pošiljke raznih avto-vozov samo Kä. Autozentrale POTUZNİK. Celovec - Klagensfurt, St.-Ruprechtcher Strasse.

V trgovini z usnjem Hegenbart, Celovec — Klagensfurt, Villacher Strasse 9 ste postreženi z največjim zadovoljstvom.

Šivalne stroje
pletilne stroje
Celovec **GRUNDNER**
Wienberg, 10

Prodam novo kolo znamke „Junior“. Oglejte si ga v trafiki KOSTENBERGER, Celovec - Klagensfurt, Feldmarschall-Konrad-Platz.

Elektro-artikle in stroje za gospodinjstvo kupite pri
HAAS & CO.
Celovec, Bahnhofstrasse 3

Ročno-pletilni stroji Knittax, Rapidex, Trikoresh samo pri Ing. Senekowitsch, Klagensfurt, Alter Pl. 28

Naš specialist za očala je:
KARL SEKERKA
dobavitelj vseh bolniških blagajn.
Klagensfurt, St.-Ruprechtcher Str. 18

Poceni prodaja se nadaljuje
STOFFSCHWEMME, CELOVEC
Marktplatz.

Nemški linolej — Stragula dobra talna obloga.
CERNY, Celovec, Neuer Platz 8

Sanitarne naprave, centralne kurjave, vodovodne napeljave
ANDLINGER, Celovec, Adlergasse, tel. 20-52. Strokovni nasveti in brezplačni proračuni. Dobave po tovarniških cenah. Električne žrpalke. Vse na zalogi.

Urarsko podjetje izvršuje vsa popravila ur in naki hitro in poceni

pri
K. Friedrich

Klagensfurt, Lidmanskýg. 3

Radi-vec-valec priporoča
HORNYPHON REX
UKW z 3-D-zvo-
kom, S 1960.—
OTTO GAGGL, Villach
RATHAUS